b&w-voorstel

GEMEENTE WEERT

Afdeling	: Financiën	B&W-voorstel: BW-009152
Naam opsteller voorstel	: Koppen, Loet	Zaaknummer JOIN: Z/16/013803
Portefeuillehouder	: H.A. (Harrie) Litjens	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Managementletter 2015.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de tussentijdse bevindingen 2015;
2. Akkoord te gaan met de opgestelde reactie op de bevindingen;
3. De managementletter 2015 en de reactie ter kennisname te brengen van de auditcommissie.

Inleiding

Naar aanleiding van de gehouden tussentijdse controle 2015 (dit is een controle welke jaarlijks wordt uitgevoerd voordat de jaarrekening wordt gecontroleerd) heeft Deloitte Accountants B.V. zijn belangrijkste bevindingen in een controlememorandum vastgelegd. De opmerkingen worden meegenomen als aandachtspunten bij de controle van de jaarrekening 2015. De managementletter is bestemd voor het college van burgemeester en wethouders.

Beoogd effect/doel

In kennis stellen van de bevindingen van de tussentijdse controle 2015.

Argumenten

In de managementletter 2015 zijn met betrekking tot de interne beheersing bij de diverse onderwerpen aanbevelingen opgenomen. In bijgevoegde bijlage wordt op deze aanbevelingen een reactie gegeven.
Dat op onderdelen de interne controle ten tijde van de interim controle niet of nog niet volledig was uitgevoerd is met name het gevolg van de extra werkzaamheden financiën

Weert, 05-01-2016	S		B	W HL	W FvE	W PS	W GG
De directeur,		akkoord					
		bespreken					
Soort besluit: Besluit college	Vergadering B&W van 12-01-2016						

In te vullen door het B&W secretariaat:

☐ Akkoord
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
☐ Anders, nl.:
Beslissing d.d.:

☐ Niet akkoord
☐ Gewijzigde versie

Nummer: 13

☐ A-stuk
☐ B-stuk
☐ C-stuk

De secretaris,

Akkoord met advies
12 JAN. 2016

het afgelopen jaar zoals o.a. "Kiezen met Visie", de invoering van de 3D's en de werkzaamheden met betrekking tot de invoering van de Vennootschapsbelasting.
Een aantal van de werkzaamheden zijn inmiddels afgerond of zullen tijdig afgerond zijn voor controle.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Niet van toepassing.

Uitvoering/evaluatie

Voor zover van toepassing worden de aanbevelingen meegenomen in de processen van de bedrijfsvoering.

Communicatie/participatie

Niet van toepassing.

Overleg gevoerd met

Intern:

-

Extern:

-

Bijlagen

1. Managementletter 2015;
2. Reactie op de bevindingen uit de managementletter 2015.

Reactie op de bevindingen van de interim controle 2015 door Deloitte Accountants B.V.

Inleiding

De accountant heeft de interim controle 2015, vooruitlopend op de controle jaarrekening 2015, uitgevoerd. Zijn bevindingen heeft hij vastgelegd in de managementletter 2015.
De controle is vooral gericht op onderwerpen van de bedrijfsvoering die van belang zijn voor een goede interne beheersing en een betrouwbare verslaglegging. Het betreft hier vooral onderwerpen op het gebied van administratieve organisatie/interne beheersing, rechtmatigheid en tussentijdse informatievoorziening. Dit is van belang voor een kwalitatief goede uitvoering en beheersing van de interne bedrijfsvoering.

De managementletter van de accountant is als volgt opgebouwd:
1. Managementsamenvatting
2. Interne ontwikkelingen
3. Bevindingen interne beheersing
4. Aandachtspunten voor de jaarrekening
5. Externe ontwikkelingen

In deze reactie wordt conform de opzet van de managementletter, waar nodig, ingegaan op de onderwerpen die de accountant aan de orde heeft gesteld.

1 Managementsamenvatting

1.1 Interne beheersing

De detailbevindingen zijn in het hoofdstuk interne beheersing integraal opgenomen.
Reactie:
Voor de reacties wordt verwezen naar het hoofdstuk interne beheersing.

1.2 Frauderisicoanalyse

In 2015 is een frauderisicoanalyse opgemaakt. Deze analyse bevat een uiteenzetting van de verwachte frauderisico's, waarbij per frauderisico's de gemeentelijke beheersmaatregelen zijn opgenomen.
Reactie:
In het 4e kwartaal 2015 is de auditcommissie meegenomen in de opzet van het risicomanagement. De frauderisicoanalyse gaat onderdeel uitmaken van het totale risicomanagement. Hiervan is een eerste aanzet van de inventarisatie in de begroting 2016 is opgenomen.

1.3 Automatisering

In 2015 heeft nog geen IT-audit plaatsgevonden op de digitale factuurverwerking waardoor de accountant nog niet kan steunen op het systeem.
Reactie:
Evenals in 2014 is er een interne controle uitgevoerd met betrekking tot de digitale factuurverwerking welke ten tijde van de interim controle nog niet was afgerond. In december is de nieuwe versie van Coda in gebruik genomen die voorziet in een aantal verbeterpunten waardoor de controle vereenvoudigd kan worden.

2 Interne ontwikkelingen

2.1 Begroting en weerstandsvermogen

De meerjarenbegroting 2016-2019 van de gemeente Weert laat geen structureel sluitende begroting zien. Voor de komende vier jaren is er (met uitzondering van 2017) sprake van een meerjarig sluitende begroting.
Reactie:
De meerjarenbegroting 2016-2019 is structureel sluitend met uitzondering van 2017.

2.2 3 D's

De accountant heeft een aantal acties genoemd voor de controle van de 3D's. Tevens geven zij aan dat ze hebben geconstateerd dat er al maatregelen zijn genomen en acties zijn uitgezet in het kader van de jaarrekening 2015.

Reactie

Tijdens de interim controle zijn met de accountant verdere afspraken gemaakt over het te vormen controle dossier. Een groot aantal documenten waren toen al beschikbaar. Na het overleg is meer duidelijkheid gekomen welke acties nog moeten worden uitgezet om de rechtmatigheid meer gestalte te geven.

2.5 Notitie waardering vastgoed

Er dient een bestuurlijke intentie bepaald te worden die leidend is om te komen tot een integrale analyse rondom panden welke noodzakelijk is om te bepalen of er sprake is van een eventuele afwaardering als gevolg van een duurzame waardevermindering.

Reactie:

Het gemeentelijk vastgoed is in 2015 volledig geïnventariseerd. Tevens is gekeken welke panden mogelijk afgestoten kunnen worden en op basis daarvan kan worden bepaald of dit financiële consequenties heeft.

2.6 Overige opbrengsten

De restpost van de overige opbrengsten is van een dergelijke geringe omvang welke op volledigheid gecontroleerd wordt bij de jaarrekening.

2.7 IT

De accountant heeft geconstateerd dat de aanbevelingen van de IT werkzaamheden van 2014 nog niet doorgevoerd zijn omdat het systeem hierin niet voorziet.

Reactie

Na implementatie van de nieuwe versie van CODA zijn voor de constateringen uit de IT audit maatregelen getroffen welke vanaf december 2015 actief zijn geworden.

2.8 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Er wordt gewezen op de wijziging van de BBV welke van toepassing is voor de jaarstukken 2015.

Reactie:

De kengetallen welke zijn opgenomen in de wijziging van de BBV zullen worden opgenomen in de jaarstukken 2015.

3 Bevindingen interne beheersing

3.1 Toevoegen lijncontroles procesbeschrijvingen

Bij het periodiek actualiseren van de procesbeschrijving een lijncontrole toevoegen en vaststellen dat de beheersmaatregelen bestaan en te herleiden zijn uit de onderliggende vastleggingen.

Reactie:

De procesbeschrijvingen zijn daar waar nodig geactualiseerd echter de controle of in de lijn conform het geactualiseerd proces gehandeld wordt is niet uitgevoerd of wel uitgevoerd maar niet zichtbaar vastgelegd. Hieraan zal in 2016 gewerkt worden.

3.2 Controles op de aanbestedingen

De controle op de aanbestedingen dient te worden vastgelegd in een checklist om de rechtmatigheid rondom de aanbestedingen vast te stellen.

Reactie:

De controle op aanbestedingsdossiers was tijdens de interim controle volop lopende. Vermeld kan worden dat de integrale analyse van de fouten van voorgaande jaren volledig was afgerond. Daarnaast was de spend analyse tot en met september volledig in beeld. De controle op de rechtmatigheid was opgepakt en een aantal dossiers al gecontroleerd. Afspraak is dat voor de jaarrekening de interne controle zal zijn afgerond.

3.3 Risico op onvolledig inzicht in rechten en verplichtingen

De verplichtingen vanuit de inkoopcontracten dienen te worden vastgelegd in het contractenregister.

Reactie:

Er is een inventarisatie gemaakt van alle lopende contracten. Periodiek wordt een overzicht verstrekt van de lopende/aflopende contracten vanuit het digitaal systeem. Een verdere actualisatie dient nog uitgevoerd te worden.

3.4 Controlewerkzaamheden proces inkopen

Tijdens de controlewerkzaamheden van de inkopen heeft een selectie plaatsgevonden vanuit de betalingen. Van de betalingen die zijn gecontroleerd uit 2015 drukken sommige lasten op het begrotingsjaar 2014.

Reactie:

De selectie welke betrekking had op 2014 is vervangen door een aanvullende selectie uit 2015.

3.5 Checklist inzake controle prestatielevering is onvolledig

Tussentijds is er vanuit de betalingen een controle verricht op de prestatielevering. Er is nog geen koppeling gemaakt met de kosten en de juistheid van de kosten voor de reeds uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Reactie:

De controle op de prestatielevering is inmiddels uitgevoerd.

3.6 Geen zichtbare controle invoering afschrijvingstermijn

Bij de ingevoerde kredieten en gedane investeringen in 2015 integraal en zichtbaar te controleren op juistheid, waarbij de nadruk ligt op de juiste invoer van afschrijvingstermijnen.

Reactie:

De controle wordt altijd uitgevoerd echter niet zichtbaar vastgelegd. Hieraan zal invulling gegeven worden.

3.7 Geen gegevensgerichte controlewerkzaamheden op investeringen

Periodiek aan te vangen met de controlewerkzaamheden rondom de investeringen, desinvesteringen en bijdragen derden.

Reactie:

Tijdens de interim controle hadden deze werkzaamheden nog niet plaatsgevonden, maar zijn voor de jaarrekening afgerond.

3.8 Analyse uitputting investeringskredieten laat te wensen over

Periodiek een analyse uitvoeren op de uitputting van de investeringskredieten om onrechtmatigheden te voorkomen.

Reactie:

Een periodieke analyse vindt plaats bij de 3 bestuur rapportages in het jaar.

3.9 Ouderdomsanalyse debiteuren laat veel oude posten zien

Periodiek een ouderdomsanalyse uitvoeren ten aanzien van de debiteuren. De bijbehorende voorziening voor dubieuze debiteuren actualiseren na de verrichte analyse.

Reactie:

Jaarlijks vindt een analyse van de openstaande vorderingen plaats op de beoordeling van mogelijkheid tot incasseren. Dit is de onderbouwing voor de voorziening dubieuze debiteuren. Deze voorziening wordt bij de jaarrekening telkens op niveau gebracht.

3.10 Nog geen gegevensgerichte controlewerkzaamheden treasury

Tijdens de interim controle heeft nog geen gegevensgerichte controlewerkzaamheden rondom het proces treasury plaatsgevonden.

Reactie:

Tijdens de interim controle hadden deze werkzaamheden nog niet plaatsgevonden, maar zijn inmiddels afgerond. Deze controle vindt, gezien de geringe transacties, een keer per jaar (aan het einde van het jaar) plaats.

3.11 Geen zichtbare vastlegging schattingen
Het risico bestaat dat de voorziening en het schattingselement niet juist en volledig is onderbouwd en daarmee de toereikendheid van de voorziening niet vastgesteld kan worden.
Reactie:
Bij de jaarrekening wordt altijd een toets gedaan of de voorzieningen op niveau zijn.

3.12 Fouten in de aansluiting van de parkeeropbrengsten
Om de volledigheid van de baten te waarborgen dienen de fouten geanalyseerd te worden en passende maatregelen te worden getroffen.
Reactie:
Op basis van de ledigingsstroken van parkeerautomaten wordt bij de geconstateerde verschillen tussen de ledigingsstroken en de gestorte bedragen direct contact opgenomen met G4S. G4S is de externe partij die zorgt voor de lediging van de automaten en storting van de gelden. Ten tijde van de interne controle stond nog een vraag open met betrekking tot een verschil, deze is inmiddels beantwoord en opgelost.

3.13 Het ontbreekt aan een controle op de juiste verwerking van de parkeeropbrengsten in CODA
Voor de reeds verrichte en nog te controleren processen, de juiste boeking te controleren in de financiële administratie om zekerheid te verkrijgen over de juistheid van de parkeeropbrengsten.
Reactie:
Op basis van de verwerkte ledigingsstroken wordt automatisch een journaalpost gegenereerd welke vervolgens gekoppeld wordt aan het bankafschrift. Het bedrag van de journaalpost moet overstemmen met het bedrag op het bankafschrift. De bankafschriften worden digitaal ingelezen en dan vervolgens automatisch verwerkt in CODA. Een steekproefcontrole op deze boekingen had ten tijde van de interim controle nog niet plaatsgevonden.

3.14 Geen tarievencontrole leges
Er is nog geen zichtbare controle uitgevoerd op de juistheid van de tarieven.
Reactie:
Tijdens de interim controle hadden deze werkzaamheden nog niet plaatsgevonden, maar zijn inmiddels afgerond.

3.15 Mogelijkheid tot wijzigen tarieven verhuuropbrengsten
Een integrale controle verrichten op alle vaste verhuuropbrengsten waarbij gecontroleerd wordt of deze overeenkomstig de getekende verhuurovereenkomst worden gefactureerd.
Reactie:
De mogelijkheid voor een 2e controle zal bekeken worden hoe hier invulling aan wordt gegeven.

3.16 Geen sprake van een zichtbare controle op handmatige invoer huuropbrengsten
Integraal alle verhuuropbrengsten die rechtstreeks via de financiële administratie CODA wordt verwerkt, analyseren of de juiste verhuuropbrengsten in rekening worden gebracht.
Reactie:
Dit zijn met name huuropbrengsten waar afzonderlijke facturen vanuit CODA worden verzonden en niet vanuit het verhuursysteem. Dit gaat dan met name om het jaargebruik van buitenvelden e.d.. De controle op juistheid en volledigheid dient nog uitgevoerd te worden.

3.17 Geen toereikende CTFS tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie
Invoeren van functiescheiding tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Functievermenging in kaart te brengen voor 2015 en daar waar sprake is van risico's, deze te onderkennen en alternatieve maatregelen en werkzaamheden te verrichten om het risico te mitigeren.
Reactie:
De mogelijkheid met betrekking tot de functiescheiding wordt bekeken hoe hier invulling aan te geven.

3.18 Geen controle op juiste verwerking parameters salarisadministratie
Voor een aantal maanden in 2015 een bruto-netto berekening uitvoeren om daarmee zekerheid te verkrijgen over de juiste invoer van parameters in de salarisadministratie.
Reactie:

De parameters, welke door een extern bureau gevuld worden, worden gecontroleerd door de salarisadministratie. Er wordt dan vanuit gegaan dat de bruto-netto berekening correct gebeurd op basis van de juiste paramameters.
Vanaf 2016 zal een bruto-netto berekening ter controle worden uitgevoerd.

3.19 Uitbesteden belastingen aan BsGW

Er dient nog overeenstemming bereikt te worden met de BsGW inzake de verschillen die blijken uit het datamigratie rapport en daarna dit rapport inclusief de uitvoeringsovereenkomst te tekenen.
Reactie:
In december 2015 is overeenstemming bereikt met betrekking tot de datamigratie en is de uitvoeringsovereenkomst getekend.
Deze overeenkomst heeft lang op zich laten wachten vanwege de grotendeels handmatige controle van de datamigratie voordat een akkoord gegeven kon worden.

3.20 Doorgeven mutaties aan de BsGW

In samenspraak met BsGW de zichtbaarheid van de doorgegevens mutaties te waarborgen, zodat er zekerheid is over de verwerkte mutaties.
Reactie:
Hoe te kunnen borgen dat de doorgegeven mutaties verwerkt worden zal in samenspraak met de BsGW bekeken moeten worden.

3.21 Ontbreken zichtbare controle memorialen en onderbouwingen

Ten allen tijde een onderbouwing bij de memoriaal voegen, zodat duidelijk is op basis waarvan de memoriaal wordt gemaakt. Tevens wordt geadviseerd een tweede controle in te voeren op de juistheid van de memorialen.
Reactie:
Het proces tot het maken van memoriaalboekingen inclusief onderbouwingen wordt geactualiseerd voor 2016 en daar waar nodig zaken aan toegevoegd worden.
De aanbeveling van een 2e controle onderschrijven wij niet. Immers een memoriaalboeking heeft geen financiële consequentie, dit is enkel een correctieboeking en heeft geen betalingen tot gevolg. De betalingen hebben al op een eerder moment plaatsgevonden.

4 Aandachtspunten voor de jaarrekening

4.1 Follow up acties

Bij enkele bevindingen in de interne beheersing, dienen additionele werkzaamheden uitgevoerd te worden om het risico op een materiële fout in de jaarrekening te reduceren.
Reactie:
De aandachtspunten zullen worden meegenomen bij het opstellen van de jaarrekening 2015.

5 Externe ontwikkelingen

In de actualiteiten geeft de accountant nadere informatie over zaken die op dit moment spelen.
Het gaat over de volgende onderwerpen:

1. Drie decentralisaties in het sociale domein: BTW
2. De invoering van de vennootschapsbelasting raakt ook de gemeente
3. Werkkostenregeling
4. WGA Eigenrisicodrager schap
5. Wetsvoorstel harmonisatie instrumenten invordering arbeidsdeelname arbeid beperkten
6. Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties
7. Wet aanpak schijnconstructies

Van de inhoud van de genoemde onderwerpen is kennis genomen en hebben de benodigde aandacht.

Deloitte.

GEMEENTE WEERT

Managementletter 2015
Gemeente Weert

7 januari 2016

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1664
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9904
www.deloitte.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Weert
Postbus 950
6000 AZ WEERT

Onderwerp
Managementletter 2015

Datum
7 januari 2016

Geacht college,

Wij hebben conform de getekende opdrachtbevestiging d.d. 22 september 2015 met kenmerk "2015.35793/3114083150/Das", als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2015, de interim-controle voor de gemeente Weert (verder: gemeente) uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. In deze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen terzake opgenomen. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2015 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen hebben wij de interne beheersing in aanmerking genomen die relevant is voor het opmaken en het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij merken op dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders (verder: college) en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Wij zijn graag bereid de rapportage mondeling aan u te komen toelichten en vertrouwen erop u met dit accountantsverslag van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. P.G.J.M. Jussen RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2014' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	5
Interne ontwikkelingen	8
Bevindingen interne beheersing	17
Aandachtspunten voor de jaarrekening	32
Externe ontwikkelingen	34

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Interne beheersing

Wij hebben de interim-controle bij de gemeente Weert uitgevoerd in november van 2015. Hierbij hebben wij onze controlewerkzaamheden gericht op het verkrijgen van inzicht in de relevante interne beheersing van de significante bedrijfsvoeringsprocessen van de gemeente. Op basis van interviews met diverse medewerkers van uw gemeente hebben wij inzicht verkregen in opzet van de bedrijfsvoeringsprocessen en vastgesteld of toereikende interne beheersmaatregelen aanwezig zijn. Tevens hebben wij de relevante interne beheersmaatregelen onderbouwd met brondocumenten door het uitvoeren van lijncontroles. Wij hebben echter wel een aantal significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd die wij hieronder hebben opgesomd:

- **Het ontbreekt op dit moment aan een afgeronde interne controle op de aanbestedingen.** Gezien de constateringen van afgelopen jaren, is het van belang de controlewerkzaamheden zo snel mogelijk af te ronden. U heeft ons aangegeven gestart te zijn met werkzaamheden waarvan wij nog geen kennis hebben kunnen nemen. Wij maken begin 2016 een separate afspraak met u om deze controlewerkzaamheden over geheel 2015 te bespreken.
- **Significante aansluitingsverschillen parkeeropbrengsten.** Wij zijn tot de conclusie gekomen dat er tekortkomingen zijn in de interne controlewerkzaamheden bij de parkeeropbrengsten. Er zijn significante verschillen geconstateerd tussen de parkeerbonnen die uit de aut omaat komen na lediging en de ingevulde ledigingsstroken door het externe geldbedrijf G4S. Deze verschillen heeft u niet verder geanalyseerd. Wij adviseren u deze verschillen integraal te analyseren en te bepalen welke invloed dit heeft op de totale parkeeropbrengsten.
- **Aanpassing tarieven verhuuropbrengsten.** Uit de controlewerkzaamheden rondom de verhuuropbrengsten hebben wij geconstateerd dat het mogelijk is ingevoerde tarieven in de subadministratie Winconsist aan te passen. Deze tarieven kunnen aangepast worden door personen die toegang hebben tot het systeem, waarmee is sprake is van een significante tekortkoming in de interne beheersing. Wij adviseren u deze ongewenste tekortkoming direct aan te passen in het systeem en passende maatregelen te nemen voor 2015 om in kaart te brengen of deze tekortkoming gevolgen heeft voor de volledigheid van de verhuuropbrengsten 2015.
- **Geen getekende rapporteren BsGW.** Wij hebben hierbij geconstateerd dat het momenteel nog ontbreekt aan een getekend datamigratierapport en getekende uitvoeringsovereenkomst wegens het feit dat de BsGW nog verklaringen dient te geven voor de verschillen in het datamigratierapport. Wij adviseren u zo snel mogelijk de verschillen vanuit de datamigratie in kaart te brengen en aan te passen, waarna de stukken getekenc dienen te worden door beide partijen.
- **Zichtbare onafhankelijke tweede controle memorialen.** Wij hebben tijdens de interim-controle een aantal memorialen in de steekproef betrokken. Uit deze controle bleek dat er geen sprake is van een zichtbare en onafhankelijke tweede controle op de juistheid van de memorialen. Tevens ontbreekt het in deze gevallen van onderbouwingen die behoren bij de boekingen.

De detailbevindingen zijn in het hoofdstuk interne beheersing integraal opgenomen. Een aantal van deze bevindingen zijn bovenstaand samengevat.

Managementsamenvatting

Frauderisicoanalsye

Op 20 mei jongstleden heeft de directie de meest recente frauderisicoanalyse opgemaakt voor de 3 sectoren die de gemeente Weert kent, namelijk de sector Bedrijfsvoering, Inwoners en Ruimte. Deze frauderisicoanalyse bevat een uiteenzetting van de voor de gemeente Weert verwachte frauderisico's, waarbij per frauderisico's de gemeentelijke beheersmaatregelen zijn opgenomen. Naar aanleiding van deze frauderisicoanalyse heeft u voor de komende periode acties uitgezet om deze analyse verder uit te diepen en actualiseren. Tevens wordt de frauderisicoanalyse verwerkt in het gemeentebrede risicomanagement dat op dit moment door u wordt opgezet en de tussentijdse rapportages. Wij adviseren u de meest recente analyse op de agenda te zetten van de auditcommissie zodat de leden van de auditcommissie kennis kunnen nemen van het proces rondom de totstandkoming van de frauderisico's en de frauderisicoanalyse zelf.

Wij willen hierbij u attenderen op het feit dat de frauderisico's en beheersmaatregelen uit deze analyse nog geen concrete plek hebben gekregen in de analyse en de verrichte interne controlewerkzaamheden die u uitvoert. Door het integreren van deze risico's in de verrichte controlewerkzaamheden, worden de geïdentificeerde interne beheersmaatregelen periodiek getoetst. Wij hechten waarde aan een periodieke actualisatie van de frauderisicoanalyse en het implementeren van de geïdentificeerde beheersmaatregelen in de controlewerkzaamheden die u verricht en bevestigen het belang van een gedegen frauderisicoanayse.

Automatisering

Tijdens de interim-controle heeft Deloitte Risk Services met uw medewerkers een gesprek gevoerd over de geautomatiseerde beheersomgeving. Daarbij zijn de constateringen en aanbevelingen van de IT werkzaamheden van 2014 als input voor de gesprekken gebruikt en deze dienen daarmee als basis voor de IT werkzaamheden voor 2015. De uitkomst van dit gesprek is dat er niet gesteund kan worden op de general IT controls die de gemeente heeft geïmplementeerd. Dit hebben wij nader toegelicht in het volgende hoofdstuk. U heeft inmiddels stappen ondernomen om de constateringen tegen te gaan door een nieuwe versie van de financiële administratie CODA te implementeren eind 2015. Deze nieuwe versie heeft u in december 2015 tevens in gebruik genomen.

U maakt gebruik van digitale verwerking van inkoopfacturen in de financiële administratie. Om te toetsen dat de juiste application controls zijn doorgevoerd in de financiële administratie en daarmee sprake is van controlemaatregelen waarop kan worden gesteund, is een IT-audit noodzakelijk om dit te kunnen vaststellen. U heeft nog geen IT-audit laten plaatsvinden op de digitale facturenverwerking, waardoor wij voor 2015 nog niet kunnen steunen op uw systeem. U bent reeds in 2015 gestart met gegevensgerichte werkzaamheden om daarmee vervangende maatregelen te treffen voor de jaarrekeningcontrole 2015. Wij hebben tussentijds tijdens de interim-controle reeds kennis genomen van de verrichte werkzaamheden.

Interne ontwikkelingen

Begroting en weerstandsvermogen

De totstandkoming van de begroting gaat gepaard met onzekerheden en het maken van schattingen. Mede door de economische ontwikkelingen en de daaruit voortvloeiende bezuinigingen, nemen de onzekerheden toe. Eén van de belangrijkste onzekerheden vormen de decentralisaties.

Het opstellen van een adequate onderbouwing van de diverse begrotingsposten is een belangrijke stap om tot een betrouwbare begroting te komen. Deze onderbouwingen dragen er mede zorg voor dat de opgenomen begrotingsposten realistisch zijn. Daarnaast vormen zij input voor het monitoren van de uitvoering van het beleid en de analyse begroot – werkelijk in de voortgangsrapportage.

De meerjarenbegroting 2016-2019 van de gemeente Weert laat geen structureel sluitende begroting zien. Voor de komende vier jaren is er (met uitzondering van 2017) sprake van een meerjarig sluitende begroting:

Begroting (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Lasten	139.708	139.187	137.754	136.669
Baten	-136.111	-133.376	-130.752	-129.320
Saldo voor bezuinigingen (positief is verlies)	**3.597**	**5.811**	**7.002**	**7.349**
"Kiezen met visie" (negatief is bezuiniging)	-3.778	-5.961	-7.341	-8.039
Amendementen cf. brief college d.d. 17-11-2015	-83	255	251	251
Saldo (positief is verlies)	**-264**	**105**	**-88**	**-439**

Interne ontwikkelingen

De gemeenteraad is in 2015 '*Kiezen met visie*' gestart waarbij uiteindelijk door de raad besluiten zijn genomen om te komen tot bezuinigingsmaatregelen bij de gemeente. In de tabel hierboven zijn de uitkomsten daarvan weergegeven en het invloed op het uiteindelijke saldo inclusief de amendementen. Deze zijn samengevat in een brief van het college naar de gemeenteraad van 17 november 2015. De bezuinigingen zijn geconcretiseerd verwerkt in de meerjarenbegroting 2016 e.v. waardoor geen sprake is van stelposten.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat u voor 2016 in op voor de gemeente relevante risico's. Deze risico's worden door u onderkend en opgesomd in eerder genoemde paragraaf. Aan deze risico's heeft u de mogelijke financiële consequentie berekend die op totaalniveau uitkomt op € 12,1 miljoen. U zet dit bedrag af tegen het voor 2016 vrij besteedbare vermogen van € 12,6 miljoen. Hiermee komt u tot de conclusie dat u voldoende weerstandsvermogen heeft om de op dit moment onderkende risico's te kunnen dekken. Kijkend naar de tabel op de vorige pagina, zal (met de huidige uitgangspunten conform 'Kiezen met visie') het vrij besteedbare vermogen de komende jaren toenemen als gevolg van een positief saldo.

Wellicht ten overvloede melden wij dat risicomanagement een continu proces is welke ook in de komende jaren de nodige aandacht verdient. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel negatief of positief beïnvloeden waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering krijgt. U bent bezig met het opzetten van een gemeentebreed risicomanagementsysteem waar dit ook een plaats in krijgt.

3 D's

Inleiding

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van (extra) taken op het terrein van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

Deze transities in het sociale domein worden de '3 decentralisaties' (hierna: "3D's") genoemd.

Kort samengevat zijn de belangrijkste wijzigingen:

- Participatiewet: Samenvoeging WWB c.a., WSW en Wajong. Vanaf 2015 is geen nieuwe instroom in de WSW meer mogelijk.
- Wmo 2015: Bestaat uit de 'oude' Wmo en de overheveling van langdurige zorg vanuit de AWBZ. Naast de huishoudelijke ondersteuning is hier bijvoorbeeld begeleiding, kortdurend verblijf en dagbesteding bij gekomen.
- Jeugdwet: Volledig nieuw voor gemeenten. Betreft een overheveling van taken vanuit provincie en rijk.

Om deze nieuwe taken vorm te geven, hebben gemeenten eind 2014 grote inspanningen geleverd om tijdig de benodigde contracten te sluiten met zorgaanbieders, administraties in te richten, etcetera. Gedurende de implementatiefase is 'de winkel' vanzelfsprekend open gebleven: prioriteit was en blijft continuering van de zorgverlening.

Interne ontwikkelingen

Prioriteit voor 2015: verantwoording en controle

Een extra prioriteit voor 2015 - naast de continuering van de zorgverlening - is de financiële beheersing van de 3D's. Het inregelen van de verantwoording en controle blijkt voor de gemeente in Nederland een complexe uitdaging, ook gezien de vele overgangsregelingen (bestaande afspraken). Deze uitdaging is een te begrijpen gevolg van de transities, de contractering die in 2014 onder hoge druk tot stand is gekomen, het ontbreken van een landelijk normenkader en controleprotocol en het nog onvoldoende ingeregeld zijn van de administratieve processen tussen en bij gemeenten en zorgaanbieders. Hierdoor loopt de informatie-uitwisseling met de zorginstellingen vaak nog niet soepel en is bijvoorbeeld de naleving van de contractvoorwaarden nog niet altijd in beeld. In veel gevallen is het op dit moment daarom niet mogelijk om een betrouwbare verantwoording van de kosten van de 3D's op te stellen. Dat kan ook gevolgen hebben voor de jaarrekening 2015 en de accountantscontrole daarvan.

U bent hierover al geïnformeerd door de VNG. Ook heeft de VNG een zogenaamde model oplegger gepubliceerd, die gemeenten ondersteunt bij wijzigingen in en het nader vorm en inhoud geven van de contractafspraken. De zorginstellingen zijn eerder door Coziek (sectorcommissie NBA) over de problematiek geïnformeerd. Advies vanuit zowel VNG als Coziek is om met de contractpartners in overleg te gaan en op lokaal niveau afspraken te stroomlijnen. Heel recent heeft de NBA aan alle gemeenten in Nederland een brief gestuurd, waarin zij nogmaals de problematiek beschrijft en aandringt op korte termijnactie te ondernemen om de stand van zaken (mogelijke) vervolgacties helder in beeld te krijgen.

Ten tijde van de interim-controle wordt door uw gemeente gewerkt aan een controleaanpak Jeugd en Wmo en het actualiseren van het normenkader. Daarin betrekt u ook alle partijen inclusief de gemeenten in de regio die hierbij betrokken zijn.

Tijdens de interim-controle hebben wij met een 'quick scan' de stand van zaken per december in beeld gebracht. De uitkomsten zijn hierna weergegeven en geven u input voor een actieplan voor de korte termijn.

1. Het normenkader moet nog worden geactualiseerd c.q. vertaald naar een toetsingskader. Dit normenkader maakt onderdeel uit van het door de gemeenteraad vast te stellen controleprotocol 2015. Het betreft de inventarisatie van de bepalingen van recht, hoogte en duur in de externe wet- en regelgeving en uw eigen verordeningen. U heeft hierover inmiddels de nodige acties uitgezet voor januari 2016.

2. Zorg voor een betrouwbare basisregistratie/cliëntenregistratie voor zowel de cliënten Wmo en Jeugd, waarbij u een koppeling maakt tussen de informatie die ontvangen wordt van de zorgaanbieders (per aard van de dienstverlening), de SVB, en bij de Jeugd ook met de rapportages die ontvangen worden van de centrumgemeente (gemeente Roermond). Wij hebben vastgesteld dat u diverse aansluitingen maakt en interne beheersmaatregelen heeft opgezet die moeten toezien op een betrouwbare basisregistratie. Wij vragen u om deze aansluitingen ook te maken per jaareinde en ten behoeve van de opmaak van de jaarrekening 2015.

3. Maak een analyse van de geldstromen naar aard van de zorg (transactie) en leg de administratieve organisatie en interne controle voor de beheersing hiervan vast in een procesbeschrijving. Besteed daarbij aandacht aan de onderkende risico's en bijbehorende beheersingsmaatregelen. Werk de beheersmaatregelen uit naar de '6W's' (wie doet wat, waarom, wanneer, waarmee en waarheen?). U heeft in 2015 een controllersoverleg gehad en de uitkomsten van dat overleg vertaald naar een uitgebreid verslag. Hierin zijnde processtappen terug te vinden voor Wmo en Jeugd, alsmede de risico's en beheersmaatregelen.

Interne ontwikkelingen

4. Maak een intern controleplan aan de hand van het normenkader c.q. toetsingskader (zie actie 1) en zorg voor een adequate dossieropbouw en interne controle daarop. De interne controle kan worden verricht op de gegevens zoals die zijn opgenomen in de basisregistratie (BSN nummer, recht op zorg, welke zorgaanbieder, woonplaatsbeginsel, bedrag van de zorg conform factuur zorginstelling). Het tijdig opleveren van de interne controlewerkzaamheden is essentieel voor een soepel jaarrekeningtraject. U heeft aangegeven inmiddels interne controlewerkzaamheden te hebben verricht. Met name voor Jeugd dienen nog controlewerkzaamheden te worden verricht op de basisregistratie.

5. Maak afspraken met uw grootste zorginstellingen over de Wmo en met de gemeente Roermond voor de Jeugd voor wat betreft de controlerichting die u kiest voor verantwoording en controle. Het gaat hier bij de Wmo om de verantwoording van de zorgaanbieders naar uw gemeente en bij de Jeugd om de verantwoording van de gemeente Roermond naar uw gemeente. Indien u afspraken maakt die afwijken van de initiële contractafspraken adviseren wij u om deze schriftelijke vast te leggen en te laten besluiten door daartoe bevoegde functionaris.

6. Sluit de verantwoordingen van de zorgaanbieders en de gemeente Roermond (inclusief eventuele controleverklaringen) en de SVB aan met de cliëntenregistratie van uw gemeente. Besteed daarbij aandacht aan zowel de rechtmatigheid (recht, hoogte en duur) als de getrouwheid (prestatielevering) van de bestedingen. De toetsing dient minimaal de relevante punten uit het normenkader (zie actie 1) te bevatten en ingestoken te zijn op basis van de significantie van de geldstromen en daarmee gemoeide risico's.

Concluderend merken wij op dat u inmiddels acties c.q. maatregelen heeft uitgezet om – in het kader van de jaarrekeningcontrole 2015 – tot een onderbouwd oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van deze financiële transactiestromen te komen. Wij vragen uw specifieke aandacht voor het de bestedingen van de Jeugd. U heeft aangegeven bovenstaande acties uit te zetten, voor zover dat nog niet voldoende heeft plaatsgevonden.

Frauderisicoanalyse

U heeft ons in kennis gesteld van de actuele frauderisicoanalyse. Deze frauderisicoanalyse dateert van 20 mei 2015. In deze frauderisicoanalyse worden per sector specifieke risico's benoemd rondom daarvoor relevante processen. Het ontbreekt op dit moment echter aan algemene frauderisico's en bijbehorende preventieve maatregelen. Bij de risico's rondom de processen heeft u ook de bijbehorende beheersmaatregelen geïdentificeerd. Wij merken op dat deze beheersmaatregelen nog geen onderdeel uitmaken van de interne controlewerkzaamheden die u uitvoert. Wij adviseren u deze beheersmaatregelen een plek te geven in de controlewerkzaamheden en de frauderisicoanalyse uit te breiden met algemene frauderisico's. Daarmee worden de onderkende beheersmaatregelen periodiek getoetst en waarborgt u dat de beheersmaatregelen ook daadwerkelijk bestaan.

Wij hebben de opgezette frauderisicoanalyse met u besproken ten tijde van de interim-controle. Naar aanleiding hiervan heeft u ons in kennis gesteld van het feit dat u bezig bent met de implementatie van een geheel van risicomanagement, waarbij alle risico's (strategische, tactische en operationele risico's, politieke, bestuurlijke, financiële en frauderisico's) worden benoemd. De actualisatie van de huidige frauderisicoanalyse maakt hier onderdeel van uit. Wij bevestigen het belang van een gedegen frauderisicoanayse die periodiek

geactualiseerd wordt.

Interne ontwikkelingen

Notitie waardering vastgoed

Notitie waardering vastgoed

U heeft ons in kennis gesteld van de ontwikkelingen binnen de gemeente rondom het vastgoed. Wij hebben tijdens de interim-controle geconstateerd dat de gemeente een analyse heeft verricht in 2015 op de gehele vastgoedportefeuille. Hierbij heeft u geanalyseerd welke panden de gemeente in haar bezit heeft en welke bestemming deze panden momenteel hebben. U heeft hierbij echter nog geen analyse gemaakt van de bestuurlijke intentie rondom deze panden welke noodzakelijk is om te bepalen of er sprake is van een eventuele afwaardering als gevolg van een duurzame waardevermindering. Deze bestuurlijke intentie in leidend om te komen tot een integrale analyse die volgens de Notitie Waardering Vastgoed van de Commissie BBV noodzakelijk is. Nadat u de bestuurlijke intentie van de vastgoedportefeuille heeft verwerkt, kunt u de impact daarvan bepalen en verwerken in de financiële administratie.

Het complex Poort van Limburg maakt uiteraard onderdeel uit van deze analyse. Gezien de recente wijzigingen van verhuurders is het juist voor dit vastgoedobject van belang de analyse te verrichten rondom de bestemming en bestuurlijke intentie van de gemeente rondom het pand, inzicht te krijgen in de bedrijfseconomische of maatschappelijke functie en de relatie te leggen tussen de boekwaarde en de actuele marktwaarde. Wij adviseren u deze analyse te vervolledigen op dit onderdeel en de conclusies hieruit (zijnde een eventuele bijzondere waardevermindering) te verwerken in de financiële administratie. Tijdens de pré-check nemen wij kennis van de vervolledigde analyse en de impact daarvan op de jaarstukken 2015.

Gemeentelijk vastgoed

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding van gebouwen en schoolbesturen zijn verantwoordelijk geworden voor het onderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen. Recent heeft staatssecretaris Dekker aangegeven een vrijwillige doordecentralisatie van onderwijshuisvestingsverantwoordelijkheden van gemeenten naar onderwijsinstellingen te willen stimuleren. Bij een doordecentralisatie is voor de gemeente van belang om in het kader van risicomanagement concreet invulling te geven aan de zorgplicht, sturingsinstrumenten, toezicht & verantwoording en optimaal gebruik van het onderwijsvastgoed. Gemeenten zullen in de komende periode hierover concrete afspraken met schoolbesturen (zowel primair als voortgezet onderwijs) moeten maken. Om te komen tot onderlinge afspraken moet voldoende aandacht zijn voor vertrouwen en visie, de huidige staat van de gebouwen, een Integraal Huisvestingsplan en financiële afspraken.

In zijn algemeenheid constateren wij daarnaast een aantal ontwikkelingen en risico's ten aanzien van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Financiële druk op de onderhoudsbudgetten, bezuinigingen op onderwijshuisvesting (Buma korting), beleidsmatige ambities rondom verduurzaming, demografische ontwikkelingen en beleidsmatige samenhang met de decentralisaties in het sociaal domein. Daarbij zijn de volgende vragen en risico's aan de orde:

- Basisregistratie: Bestaat er actueel en betrouwbaar inzicht in alle relevante gegevens?
- Portefeuille: Past de portefeuille ook op langere termijn nog wel bij uw ambities en behoefte?
- Organisatie: Zijn alle verantwoordelijkheden en escalatielijnen helder belegd?
- Financieel/juridisch: Wordt uitgegaan van uniforme en onderbouwde uitgangspunten in het kader van de waardering? Zijn de onderhoudsbudgetten/reserves structureel voldoende toereikend?
- Governance: Op welke wijze vindt informatievoorziening en (bestuurlijke) besluitvorming plaats?

Bovenstaande punten kunnen aanleiding zijn om risico's expliciet te benoemen en van beheersmaatregelen te voorzien. Dit zou deel moeten uitmaken van het gemeentelijke risicomanagement met als doel om de gemeentelijke vastgoedportefeuille in control te krijgen. Voor ons aanleiding om uw aandacht te vragen voor dit dossier.

Interne ontwikkelingen

Overige opbrengsten

Een gemeentelijke financiële huishouding kenmerkt zich door het feit dat sprake is van een grote diversiteit aan opbrengststromen. Het is dan ook van belang om deze opbrengststromen goed in de greep te houden, onder andere door controlewerkzaamheden uit te voeren op de volledigheid van de opbrengsten. Een aantal van deze controles worden uitgevoerd door de afdeling Financiën. Een ander deel controleren wij ten tijde van de interim- en jaarrekeningcontrole.

Daarnaast zijn diverse opbrengsten bij de gemeente die niet gerelateerd zijn aan een specifiek bedrijfsproces, zoals bijvoorbeeld de rente reserves en voorzieningen, eigen bijdrage Wmo, opbrengst inzake recycling papier/kunststof. Tijdens de interim-controle hebben wij daarover met de afdeling Financiën gesproken. Voor deze opbrengsten is geen beheersmaatregel aanwezig gericht op het vaststellen van de volledigheid van de opbrengst gezien de omvang van de processen. Dit betekent dat de volledigheid van deze opbrengsten door middel van overige werkzaamheden vastgesteld wordt door u. Het betreft veelal opbrengsten die enkel in de financiële administratie zijn geregistreerd en waarvoor dus geen primaire registratie in een ander systeem plaatsvindt. U heeft tussentijds een analyse gemaakt waarbij in kaart is gebracht over welke opbrengstenstromen we het dan precies hebben. Deze analyse maakt u ook per jaareinde.

Wij adviseren u om per jaareinde in kaart te brengen welke van de overige opbrengstenstromen gerelateerd worden aan een specifiek proces. Van de 'restpost' kunt u vervolgens bepalen voor welke grote posten middels bijvoorbeeld een subsidiebeschikking en bankontvangst de volledigheid kan worden vastgesteld. Het overgrote deel van de zogenaamde overige opbrengsten kan gekoppeld worden aan een actiefpost, denk bijvoorbeeld aan de dividendopbrengsten van verbonden partijen. In opmaak naar de jaarrekening 2015 hebben wij met u reeds afspraken gemaakt over de volgende uit te voeren werkzaamheden:

- Een analyse van de besluitenlijsten van het college en de gemeenteraad op aanwijzingen voor overige opbrengsten.
- Controle van de bankontvangsten op opbrengsten die niet zijn vermeld in het overzicht overige opbrengsten.
- Analyse van begroting en tussentijdse rapportages op aanwijzingen voor overige opbrengsten die niet in de administratie zijn verantwoord.
- Detailcontrole op de restpost overige opbrengsten, waarbij de omvang met ons af te stemmen is.

IT

Tijdens de interim-controle heeft een gesprek plaatsgevonden met onze collega's van Deloitte Risk Services over de geautomatiseerde beheersomgeving. Daarbij zijn de constateringen en aanbevelingen van de IT werkzaamheden van 2014 besproken met als doel om vast te stellen op welke wijze de IT beheersomgeving tekortkomingen van interne beheersing bevat die van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering en controleaanpak van de jaarrekening 2015. De uitkomst van dit gesprek is dat er niet gesteund kan worden op de algemene IT beheersmaatregelen die de gemeente heeft geïmplementeerd. Dit komt door de volgende elementen:

- Facturen buiten digitale verwerkingsflow: tijdens de verrichte testwerkzaamheden is vastgesteld dat er bepaalde facturen verwerkt worden buiten het digitale verwerkingsproces om. Dit gaat om facturen met een groot aantal regelnummers, als energienota's. Door implementatie van een nieuwe versie van de financiële administratie CODA (versie 13) is dit probleem verholpen. U heeft in december 2015 deze nieuwe versie in gebruik genomen.
- Functiescheiding: tijdens de verrichte werkzaamheden is vastgesteld dat er accounts zijn die facturen zowel kunnen invoeren, als wijzigen en goedkeuren. Dit betreft de accounts met de rol "APPLBEH". Daarnaast is tijdens de testwerkzaamheden vastgesteld dat er een budgethouder is die het recht heeft stamgegevens aan te passen. Deze rechten heeft de budgethouder inmiddels niet meer in CODA. Het risico rondom het invoeren, wijzigen en goedkeuren van de inkoopfacturen is wel nog steeds aanwezig, maar wordt voor 2015 door u ondervangen middels een integrale controle op wijzigingen in de crediteurenstamgegevens. Door implementatie van de nieuwe versie van CODA eind 2015, zijn voorgedefinieerde routes ingericht voor inkoopfacturen waardoor het risico dat wordt beschreven, niet meer aanwezig is. Hierbij zal een budgethouder gekoppeld zijn aan één of meer grootboekrekeningen waarvoor alleen hij/zij een goedkeuring kan geven.
- Geen procedure omtrent het wijzigen van stamgegevens: tijdens de uitgevoerde werkzaamheden is vastgesteld dat er geen formeel vastgelegde procedure omtrent het wijzigen van stamgegevens is. Een vaste werkwijze om periodiek, op kwartaalbasis, mutaties op crediteurenstamgegevens te beoordelen is wel ingericht. Er wordt vervolgens handmatig een controle verricht op deze mutaties.
- Geen vierogenprincipe mutatie crediteurenstamgegevens: het handmatig nalopen van de mutaties op crediteurstamgegevens zorgt voor veel werk en is niet conform een vierogen principe. Het is effectiever om een vier ogen principe te hanteren bij elke wijziging. Een andere manier om deze control op te pakken is het beleggen van de mutatiebevoegdheid voor stamgegevens van crediteuren bij een functionaris die niet is betrokken bij het goedkeuren van facturen en niet bij het betaalproces. Dit risico wordt door u ondervangen middels een integrale controle op wijzigingen in de crediteurenstamgegevens. In de nieuwe versie van CODA is deze mogelijkheid wel aanwezig.
- Geen voorgedefinieerde routes: tijdens de verrichte testwerkzaamheden is vastgesteld dat het niet mogelijk is om in de huidige versie van CODA voorgedefinieerde routes in te stellen. Bij het bepalen van een route is het voor de persoon die de factuur registreert mogelijk om zelf de budgethouders handmatig in te voeren. In de nieuwe versie van CODA worden deze routes als zodanig wel ingericht.
- Goedkeuren ander budget: tijdens de uitgevoerde werkzaamheden is vastgesteld dat het voor kan komen dat budgethouders een factuur accorderen waarvoor zij niet zelf de verantwoordelijke budgethouder zijn. Dit vloeit voort uit het feit dat er geen vaste routes worden afgedwongen binnen CODA. In versie 13 wordt door de voor gedefinieerde routes dit risico gemitigeerd.
- Logging en monitoring: logging is binnen CODA geregeld op verschillende niveaus. Zowel facturen, alsmede wijzigingen op crediteurniveau worden allemaal bijgehouden, inclusief oude en nieuwe waarde, datum van wijziging en actie die is ondernomen. Echter, de logs staan op een locatie die voor iedereen binnen de gemeente Weert te benaderen is, waardoor de logs ongemerkt gewijzigd kunnen worden. In de nieuwe versie van CODA wordt dit probleem opgelost.

Resumerend heeft u voor alle bovenstaande constateringen reeds maatregelen getroffen welke in december 2015 actief zijn geworden na na implementatie van een nieuwe versie van CODA.

Interne ontwikkelingen

De gemeente Weert maakt gebruik van de applicatie tot digitale verwerking van inkoopfacturen in de financiële administratie. Om vast te stellen dat de juiste geautomatiseerde beheersmaatregelen (application controls) zijn doorgevoerd in de financiële administratie en daarmee sprake is van controlemaatregelen waarop kan worden gesteund, dient u een IT-audit uit te voeren. U heeft deze IT-audit op dit moment nog niet laten uitvoeren, mede gezien bovenstaande bevindingen over de algemene IT beheersmaatregelen. Daarom steunen wij voor de jaarrekeningcontrole 2015, net als voorgaand jaar, niet op de geautomatiseerde beheersmaatregelen. U bent reeds in 2015 gestart met gegevensgerichte werkzaamheden om daarmee vervangende maatregelen te treffen voor de jaarrekeningcontrole 2015. In het volgende hoofdstuk gaan wij nader in op de tussentijdse bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde werkzaamheden.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Er heeft in 2015 een wijziging plaatsgevonden in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten welke van toepassing is op de jaarstukken 2015. Artikel 11 van dit besluit is aangepast, waarbij het verplicht is een aantal kengetallen toe te voegen aan de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing welke onderdeel uitmaakt van de jaarstukken 2015. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen die aan betreffend artikel zijn toegevoegd:

- een kengetal voor de netto schuldquote;
- een kengetal voor de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Wij adviseren u kennis te nemen van deze wijziging en de impact daarvan te verwerken in de jaarstukken 2015.

Bevindingen interne beheersing

Managementletter 2015
Gemeente Weert

Bevindingen interne beheersing

De interne beheersing van de bedrijfsprocessen is over het algemeen op orde

Tijdens onze interim-controle hebben wij onze kennis en inzicht verkregen in de organisatorische processen en lopende activiteiten van de gemeente Weert. Wij hebben met medewerkers van uw organisatie gesproken over de voor accountantscontrole relevante processen. Op een aantal van deze processen verricht u gegevensgerichte controlewerkzaamheden. Het ontbreekt momenteel echter nog aan een document waaruit een overall inzicht kan worden gegeven in de werkzaamheden die de gemeente verricht. In zulk document komen de relevante processen naar voren die u periodiek controleert, de wijze waarop deze worden gecontroleerd, de hoeveelheid werkzaamheden die worden verricht en de deadlines rondom de oplevering van deze werkzaamheden.

Zoals eerder benoemd, verricht u diverse controlewerkzaamheden. Deze controlewerkzaamheden worden voornamelijk uitgevoerd door de afdeling Financiën, waarbij het de bedoeling is dat medewerkers zichtbaar aantonen dat processen worden beheerst en beheersmaatregel bestaan. Het 'controle-bewustzijn' wordt daarmee binnen de organisatie versterkt. In de huidige tijd is het 'trust me' principe al lang achterhaald. De gemeente tracht daarom haar organisatie zodanig in te richten dat medewerkers het afleggen van verantwoording over hun werkzaamheden in het dagelijks handelen inbedden. Dat betekent dat medewerkers de uitgevoerde werkzaamheden gestructureerd vastleggen en leidinggevende deze werkzaamheden zichtbaar controleren. De algemene werkwijze, gebaseerd op het 'show me' principe, zal (aantoonbare) kwaliteit van de interne beheersing blijvend in stand houden.

Het opstellen van procedures op papier, onderbouwd met voorbeelden, zijn van belang om inzicht te krijgen in de vraag of u **basis op orde** heeft. Het aantoonbaar naleven en monitoren hiervan is nog belangrijker. Hiermee kunt u als directie en college oprecht vaststellen of de organisatie 'in control' is. Wij hebben in het vorige hoofdstuk reeds stilgestaan bij het feit of uw organisatie de basis op orde heeft.

In dit hoofdstuk hebben wij onze bevindingen opgenomen naar aanleiding van onze interim-controle.

Bevindingen interne beheersing

Toevoegen lijncontroles proces-beschrijvingen

Algemeen	**PROCESBESCHRIJVINGEN**
Bevinding	Alvorens wij zijn gestart met de interim-controle heeft u de opgestelde procesbeschrijvingen van 2014 geactualiseerd. Hierbij heeft u zelf kennis genomen van de reeds aanwezige beschrijvingen en deze voor 2015 in overeenstemming gebracht met de actuele situatie bij de gemeente. Wij merken op dat u hierbij de lijncontroles voor het jaar 2015 niet geactualiseerd heeft.
Risico	Door het ontbreken van een lijncontrole loopt u het risico dat het in opzet beschreven proces en daarbij behorende beheersmaatregelen in de praktijk niet bestaan. De lijncontrole ondersteunt de beschrijving en laat zien hoe de gemeente dit in haar organisatie heeft ingebed en welk document daarbij worden gebruikt.
Aanbeveling	Wij adviseren u bij het periodiek actualiseren van de procesbeschrijving een lijncontrole toe te voegen om vast te stellen dat de beheersmaatregelen bestaan en te herleiden zijn uit onderliggende vastleggingen. Tevens adviseren wij u het verrichten van deze lijncontrole onderdeel te laten uitmaken van verrichte gegevensgerichte controlewerkzaamheden. Tijdens de interim-controle hebben wij deze werkzaamheden zelf reeds verricht voor de procesbeschrijvingen inzake het jaar 2015.

Bevindingen interne beheersing

Nog geen afgeronde interne controle op de aanbestedingen

Aanbestedingen	CONTROLE AANBESTEDINGEN NOG NIET AFGEROND
Bevinding	Wij hebben in september en oktober van 2015 met elkaar gesproken over de controleaanpak van de rechtmatigheid van de aanbestedingen. Daarbij hebben wij met elkaar gedeeld welke controlewerkzaamheden over 2015 voor de aanbestedingen plaats moeten vinden. Tijdens de interim-controle hebben wij geconstateerd dat u nog geen start heeft gemaakt met de dossiercontrole van de aanbestedingen over 2015 en de bijbehorende spend-analyse. Wel bent u bezig met voorbereidende werkzaamheden.
Risico	Het risico bestaat, zeker gezien de constateringen uit voorgaande jaren, dat u geen actueel inzicht heeft in de rechtmatigheid rondom de aanbestedingen.
Aanbeveling	Wij adviseren u spoedig aan te vangen met de dossiercontroles rondom de aanbestedingen om tot een afgerond geheel te komen. Deze kunt u vastleggen in de checklist die wij u hebben aangereikt afgelopen september. Wij hebben nogmaals voor u opgesomd welke werkzaamheden verricht dienen te worden: * Integrale analyse van de fouten van voorgaande jaren; * Controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen 2015; * Volledigheidscontrole d.m.v. spend-analyse afgelopen 4 jaren (2012 t/m 2015). Wij nemen t.t.v. de pré-check in januari 2016 kennis van de verrichte werkzaamheden.

Bevindingen interne beheersing

Risico op onvolledig inzicht in rechten en verplichtingen

Inkoopproces	**ONTBREKEN CONTRACTENREGISTER**
Bevinding	Het ontbreekt op dit moment bij de gemeente aan een contractenregister. In dit register kunnen alle inkopen en contractuele afspraken worden verwerkt die de gemeente is aangegaan.
Risico	Door het ontbreken van actueel inzicht in het contractenregister bestaat het risico dat het inzicht in de volledigheid van de schulden uit hoofde van dergelijke contracten niet worden gewaarborgd. Ook wordt de beoordeling van de inkoopfacturen ten opzichte van het contract in voorkomende gevallen bemoeilijkt, omdat de contracten niet centraal raadpleegbaar zijn voor de gehele organisatie.
Aanbeveling	Wij adviseren u om het vastleggen en bewaren van inkoopcontracten te formaliseren en de verplichtingen vanuit deze contracten vast te leggen in het contractenregister. Tevens adviseren wij u andersoortige contracten buiten het team Inkoop vast te leggen in dit register om actueel inzicht te hebben in de verplichtingen die de gemeente is aangegaan. Wij hebben vernomen dat u hier reeds intern actie op heeft uitgezet om dit inzicht te verkrijgen.

Controlewerk-zaamheden proces Inkopen

Inkoopproces	**UITGANGSPUNT SELECTIE IS ONJUIST**
Bevinding	Wij hebben geconstateerd dat bij de controlewerkzaamheden van de inkopen een selectie plaatsvindt vanuit de betalingen. Wij hebben vastgesteld dat u betalingen controleert uit 2015, waarvan de lasten drukken op begrotingsjaar 2014.
Risico	U loopt hierdoor het risico controlewerkzaamheden uit te voeren op betalingen die niet relevant zijn voor het proces inkopen voor 2015.
Aanbeveling	Vanuit dit licht bezien adviseren wij u na de selectie van de betalingen te controleren of betreffende betaling tevens heeft geleid tot kosten in 2015. Voor de reeds verrichte waarnemingen vragen wij u deze analyse eveneens te verrichten en indien noodzakelijk, een nieuwe selectie te verrichten.

Bevindingen interne beheersing

Checklist inzake controle prestatie-levering is onvolledig

Inkoopproces	ONVOLLEDIGE CONTROLE INKOPEN
Bevinding	Wij hebben tijdens de interim-controle kennis genomen van de tussentijdse controle op de prestatielevering. Hierbij heeft u reeds tussentijds vanuit de betalingen een controle verricht op de prestatielevering. Wij hebben geconstateerd dat u niet de koppeling maakt met de kosten en de juistheid van de kosten voor de reeds uitgevoerde controlewerkzaamheden. Hierdoor is de checklist niet volledig.
Risico	Door het ontbreken van controlepunten in de checklist prestatielevering die gericht zijn op de juistheid van de kosten, verricht u geen controlewerkzaamheden ten aanzien van de kosten welke wel relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole 2015.
Aanbeveling	Wij hebben u reeds een volledige checklist aangereikt waarbij u de koppeling kunt maken tussen de controle op prestatielevering en juistheid van de kosten. Door gebruik te maken van deze checklist, heeft u alle controlepunten bij elkaar en controleert u vanuit de betalingen op beide onderdelen. Wij adviseren u deze checklist te gebruiken voor de nog te verrichten werkzaamheden en de reeds uitgevoerde werkzaamheden uit te breiden en ook in deze zelfde checklist vast te leggen.

Geen zichtbare controle invoering afschrijvingstermijn

Investerings-proces	ONTBREKEN ZICHTBARE CONTROLE INVOERING AFSCHRIJVINGEN
Bevinding	De applicatiebeheerder voert aan de hand van een getekend raadsbesluit een nieuw krediet op in de financiële administratie CODA. Er vindt een onafhankelijke en tweede controle plaats op de juiste invoer van deze gegevens en door de afdeling Financiën die echter niet zichtbaar wordt vastgelegd.
Risico	Door dit feit loopt u het risico dat de afschrijvingen onjuist zijn, doordat onjuiste gegevens worden ingevoerd en deze niet worden onderworpen aan een zichtbare tweede onafhankelijke controle.
Aanbeveling	Wij adviseren u in dit kader de ingevoerde kredieten en gedane investeringen in 2015 integraal en zichtbaar te controleren op juistheid, waarbij de nadruk ligt op de juiste invoer van afschrijvingstermijnen. Tijdens de pré-check nemen wij kennis van deze controlewerkzaamheden.

Bevindingen interne beheersing

Geen gegevensgerichte controle-werkzaamheden op investeringen

Investerings-proces	**ONTBREKEN GEGEVENSGERICHTE CONTROLEWERKZAAMHEDEN**
Bevinding	Wij hebben tijdens de interim-controle geconstateerd dat u nog geen gegevensgerichte controlewerkzaamheden heeft uitgevoerd op de juistheid van de investeringen, desinvesteringen en bijdragen derden.
Risico	Hierdoor loopt u het risico dat geboekte mutaties in CODA onjuist zijn.
Aanbeveling	Wij adviseren u tijdig aan te vangen met de controlewerkzaamheden rondom de investeringen, desinvesteringen en bijdragen derden. Begin 2016 nemen wij kennis van de verrichte werkzaamheden tijdens de pré-check.

Analyse uitputting investerings-kredieten laat te wensen over

Investerings-proces	**ANALYSE INVESTERINGSKREDIETEN**
Bevinding	Vanuit de analyse van de investeringskredieten blijkt dat de gemeente actueel inzicht heeft in de uitputting van de investeringskredieten. U heeft diverse overschrijdingen dan ook gecommuniceerd met de gemeenteraad in de derde financiële rapportage in 2015. Er zijn echter nog diverse overschrijdingen die mogelijk als onrechtmatig zijn aan te merken.
Risico	Gezien het feit dat diverse overschrijdingen niet in de derde financiële rapportage zijn verwerkt, loopt u het risico dat de resterende overschrijdingen als onrechtmatig aangemerkt worden en daarmee direct meetellen voor het oordeel.
Aanbeveling	Wij adviseren u periodiek een analyse uit te voeren op de uitputting van de investeringskredieten om onrechtmatigheden te voorkomen. Voor de jaarrekeningcontrole is een integrale analyse van belang om vast te stellen of er al dan niet overschrijdingen zijn. Wij nemen tijdens de jaarrekeningcontrole kennis van deze door u verrichte analyse.

Bevindingen interne beheersing

Ouderdomsanalyse debiteuren laat veel oude posten zien

Debiteuren	PERIODIEKE OUDERDOMSANALYSE DEBITEUREN
Bevinding	Wij hebben tijdens de interim-controle de ouderdom van de openstaande debiteuren per 17 november 2015 gecontroleerd. Hieruit blijkt dat voor een bedrag ad € 4,8 miljoen aan oude openstaande vorderingen aanwezig is bij de gemeente.
Risico	U loopt hierdoor het risico dat de voorziening dubieuze debiteuren ontoereikend is.
Aanbeveling	Wij adviseren u periodiek een ouderdomsanalyse uit te voeren ten aanzien van de debiteuren. De bijbehorende voorziening voor dubieuze debiteuren kunt u actualiseren na de verrichte analyse. Deze voorziening actualiseert u momenteel alleen ten tijde van de jaarrekeningcontrole. Door het periodiek actualiseren van deze voorziening, voorkomt u een ontoereikende voorziening dubieuze debiteuren. Bij de jaarrekeningcontrole controleren wij de actuele stand van zaken rondom de ouderdom van de debiteuren en bijbehorende voorziening.

Nog geen gegevensgerichte controle-werkzaamheden treasury

Proces treasury	GEEN CONTROLEWERKZAAMHEDEN TREASURY
Bevinding	Tijdens de interim-controle hebben wij geconstateerd dat u nog geen werkzaamheden heeft verricht op het proces treasury.
Risico	U loopt hierdoor het risico dat aangegane of uitgezette gelden onrechtmatig en niet in overeenstemming met het van toepassing zijnde treasurystatuut zijn.
Aanbeveling	Wij adviseren u tijdig aan te vangen met de gegevensgerichte controlewerkzaamheden rondom het proces treasury, waarin begrepen zijn alle aangetrokken en uitgezette geldleningen (zowel op korte termijn als lange termijn). U heeft ons in kennis gesteld dat deze controlewerkzaamheden begin 2016 verricht worden. Wij nemen tijdens de pré-check kennis van de uitgevoerde werkzaamheden.

Bevindingen interne beheersing

Geen zichtbare vastlegging schattingen

Voorzieningen	ZICHTBARE VASTLEGGING SCHATTINGEN
Bevinding	In de jaarrekening van de gemeente zijn diverse voorzieningen opgenomen in verband met te verwachten afdwingbare kosten. Aan de berekening van deze voorzieningen liggen veronderstellingen en schattingen van het management ten grondslag. Aangezien schattingen per definitie subjectief zijn, dienen de overwegingen rondom deze schattingen door het management vastgelegd te worden. Op dit moment is deze vastlegging nog niet gemaakt.
Risico	U loopt het risico dat de voorziening en het schattingselement niet juist en volledig is onderbouwd en daarmee de toereikendheid van de voorziening niet vastgesteld kan worden.
Aanbeveling	Wij adviseren het management per significante schattingspositie een position paper op te stellen waarin het management haar standpunt nader onderbouwt aan de hand van de geldende wet- en regelgeving en de beschikbare informatie. Een position paper bevat de volgende informatie: • Overzicht van de feiten met betrekking tot de betreffende casus. • De van toepassing zijnde wet- en regelgeving; inclusief de regelgeving ten aanzien van het jaarrekeningenrecht. • Een beschrijving van de gehanteerde uitgangspunten en schattingen bij het bepalen van de voorziening. • Een gevoeligheidsanalyse, waarbij verschillende scenario's zijn doorgerekend om een indruk te krijgen van de maximale bandbreedte van de voorziening. • Standpunt van het management inclusief een toetsing aan de geldende wet- en regelgeving en de getrokken conclusies. De position paper dient zichtbaar goedgekeurd te worden door het management. Bij de jaarrekeningcontrole nemen wij kennis van deze position papers waarvan u ons heeft medegedeeld deze te gaan opstellen ten behoeve van de jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

Fouten in de aansluiting van de parkeeropbrengsten

Proces parkeer-opbrengsten	VERSCHILLEN PARKEERBONNEN VERSUS LEDIGINGSSTROKEN
Bevinding	Tijdens de interim-controle hebben wij kennis genomen van de door u uitgevoerde gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de parkeeropbrengsten. Hierbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat er verschillen zijn tussen de parkeerbonnen die uit de automaat komen na lediging en de ingevulde ledigingsstroken door het externe geldbedrijf G4S. Deze verschillen heeft u niet verder geanalyseerd.
Risico	Door deze verschillen loopt u het risico dat de parkeeropbrengsten onvolledig zijn.
Aanbeveling	Om de volledigheid van deze baten te waarborgen, adviseren wij de fouten te analyseren en passende maatregelen te treffen. Tevens adviseren wij u de deelwaarneming uit te breiden om vast te stellen in hoeveel gevallen er daadwerkelijk sprake is van een verschil. Zonder uitbreiding van de deelwaarneming is namelijk niet vast te stellen of er sprake is van een incidentele of structurele fout. U heeft ons aangegeven dat wij bij de pré-check kennis nemen van de uitgevoerde analyse en uitgebreide deelwaarneming.

Bevindingen interne beheersing

Geen tarievencontrole leges

Proces omgevings-vergunningen	GEEN CONTROLE OP JUISTHEID INGEVOERDE LEGES
Bevinding	Bij de beoordeling van de gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de leges omgevingsvergunningen, hebben wij geconstateerd dat er geen sprake is van een zichtbare en onafhankelijke tweede controle op de juistheid van de tarieven.
Risico	Door het ontbreken van deze zichtbare controle kunt u de juistheid van de tarieven en volledigheid van de leges niet waarborgen.
Aanbeveling	Wij adviseren u alsnog een zichtbare controle uit te voeren op de juistheid van de tarieven. Tijdens de pré-check nemen wij kennis van deze uitgevoerde werkzaamheden.

Mogelijkheid tot wijzigen tarieven verhuuropbrengsten

Proces verhuur-opbrengsten	FUNCTIEVERMENGING WIJZIGEN VERHUURTARIEVEN
Bevinding	Tijdens het gevoerde gesprek rondom de verhuuropbrengsten hebben wij geconstateerd dat het mogelijk is ingevoerde tarieven in de subadministratie Winconsist aan te passen. Deze tarieven kunnen aangepast worden door personen die toegang hebben tot het systeem.
Risico	Door deze ongewenste functievermenging loopt u het risico dat de verhuuropbrengsten onvolledig zijn als gevolg van onjuiste toepassing van de tarieven.
Aanbeveling	Wij adviseren u een integrale controle te verrichten op alle vaste verhuuropbrengsten waarbij gecontroleerd wordt of deze overeenkomstig de getekende verhuurovereenkomst worden gefactureerd. Bij de vaste verhuur gaat het om huurcontracten die voor een bepaalde periode worden overeengekomen met de huurder. Voor de losse verhuur adviseren wij u een deelwaarneming te verrichten ter controle op juist gebruik van de tarieven. Bij de losse verhuur gaat het om de verhuur die per gebruikt uur in rekening wordt gebracht voor bijvoorbeeld de sportaccommodaties.

Bevindingen interne beheersing

Geen sprake van een zichtbare controle op handmatige invoer huuropbrengsten

Proces verhuur-opbrengsten	ONTBREKENDE ZICHTBARE CONTROLE OP DE HANDMATIG INGEVOERDE VERHUUR
Bevinding	Wij hebben geconstateerd dat er sprake is van verhuurovereenkomsten die niet via de subadministratie Winconsist lopen. Deze bedragen worden rechtstreeks in de financiële administratie verwerkt als opbrengsten.
Risico	Doordat deze verhuuropbrengsten rechtstreeks in de financiële administratie CODA wordt geboekt, is geen sprake van een controle op de juistheid van de verhuuropbrengsten.
Aanbeveling	Wij adviseren u integraal alle verhuuropbrengsten die rechtstreeks via de financiële administratie CODA wordt verwerkt, te analyseren of de juiste verhuuropbrengsten in rekening worden gebracht. Bij de pré-check nemen wij kennis van deze verrichte aanvullende werkzaamheden.

Geen toereikende CTFS tussen de salarisadministratie en de personeels-administratie

Personeels-proces	FUNCTIEVERMENGING PERSONEELSPROCES
Bevinding	Wij hebben geconstateerd dat geen toereikende controletechnische functiescheiding bestaat tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Als voorbeeld noemen wij dat de medewerker die belast is met het controleren van salarismutaties, ook salaris- en personeelsmutaties kan verwerken. Hierdoor is er geen sprake van een zichtbare onafhankelijke controle op de verwerkte mutaties.
Risico	Door het ontbreken van voldoende controletechnische functiescheiding bestaat het risico dat salaris- en personeelsmutaties onrechtmatig worden verwerkt of dat onjuiste of onvolledige mutaties niet of niet tijdig worden vastgesteld. Dat kan leiden tot onrechtmatige of onjuiste betalingen.
Aanbeveling	Wij adviseren u om functiescheiding in te voeren tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Tevens vragen wij u om de geconstateerde functievermenging in kaart te brengen voor 2015 en daar waar sprake is van risico's, deze te onderkennen en alternatieve maatregelen en werkzaamheden te verrichten om het risico te mitigeren.

Bevindingen interne beheersing

Geen controle op juiste verwerking parameters salaris-administratie

Personeels-proces	**GEEN SPRAKE VAN EEN BRUTO-NETTOBEREKENING**
Bevinding	Tijdens de interim-controle hebben wij voor het personeelsproces geconstateerd dat er geen zichtbare controle plaatsvindt op de juiste en tijdige invoer van parameters in de salarisadministratie.
Risico	Doordat deze controle niet plaatsvindt, heeft u geen zichtbare controle verricht op de juiste doorvoer van de tarieven en daarmee afdrachten van sociale premies en pensioenlasten.
Aanbeveling	Wij adviseren u alsnog voor een aantal maanden in 2015 een bruto-nettoberekening uit te voeren om daarmee zekerheid te verkrijgen over de juiste invoer van parameters in de salarisadministratie.

Uitbesteden belastingen aan de BsGW

Belastingproces	**GETEKENDE OVEREENKOMSTEN ONTBREKEN**
Bevinding	Tijdens de interim-controle hebben wij gesproken met u inzake de uitbesteding van het heffen van de belastingopbrengsten aan de BsGW per 1 januari 2015. Wij hebben hierbij geconstateerd dat het momenteel nog ontbreekt aan een getekend datamigratierapport en getekende uitvoeringsovereenkomst wegens het feit dat de BsGW nog verklaringen dient te geven voor de verschillen in het datamigratierapport.
Risico	Doordat deze documenten formeel nog niet getekend zijn, loopt u het risico dat er verschillen in de datamigratie aanwezig zijn, die leiden tot onvolledige belastingopbrengsten voor de gemeente.
Aanbeveling	U heeft ons in kennis gesteld dat er overeenstemming is bereikt met de BsGW inzake de verschillen die blijken uit het datamigratie rapport. Wij ontvangen graag een afschrift van het datamigratierapport en de uitvoeringsovereenkomst.

Bevindingen interne beheersing

Doorgeven mutaties aan de BsGW

Belastingproces	GEEN CONTROLE OP ZICHTBAARHEID VERWERKEN MUTATIES
Bevinding	Periodiek worden door de gemeente stukken aangereikt aan de BsGW die betrekking hebben om verstrekte omgevingsvergunningen en aantal overnachtingen inzake de toeristenbelasting. Het ontbreekt echter aan een bevestiging van de BsGW waaruit blijkt of deze mutaties zijn aangekomen en als zodanig ook worden verwerkt in de administratie van de BsGW.
Risico	Door het ontbreken van deze bevestigingen heeft u geen volledig inzicht in de toeristenbelasting c.q. verwerkt omgevingsvergunningen.
Aanbeveling	Wij adviseren u in samenspraak met BsGW de zichtbaarheid van de doorgegevens mutaties te waarborgen, zodat u als gemeente zekerheid heeft over de verwerkte mutaties.

Ontbreken zichtbare controle memorialen en onderbouwingen

Memorialen	GEEN ZICHTBARE CONTROLE OP JUISTHEID MEMORIALEN
Bevinding	Wij hebben tijdens de interim-controle een aantal memorialen in de steekproef betrokken. Uit deze controle bleek dat er geen sprake is van een zichtbare en onafhankelijke tweede controle op de juistheid van de memorialen. Tevens ontbreekt het in deze gevallen van onderbouwingen die behoren bij de boekingen.
Risico	Door het ontbreken van deze zichtbare controle en de onderbouwingen bij de memorialen bestaat het risico dat de memorialen onjuist worden verwerkt.
Aanbeveling	Wij adviseren u te allen tijde een onderbouwing bij de memoriaal te voegen, zodat duidelijk is op basis waarvan de memoriaal wordt gemaakt. Tevens adviseren wij u een tweede controle in te voeren op de juistheid van de memorialen. Daar waar in 2015 sprake is van memorialen waarbij geen onderbouwende stukken aanwezig zijn, adviseren wij u deze alsnog bij te voegen. Bij de pré-check controleren wij nogmaals de onderbouwingen van de memoriaalboekingen middels een nieuwe deelwaarneming.

Bevindingen interne beheersing

Voor de start van de eindejaarscontrole dienen de follow up acties te zijn uitgevoerd en de bevindingen te zijn afgewerkt

De genoemde bevindingen hebben wij op 22 december 2015 besproken met mevrouw Nagel. Sommige van deze bevindingen leiden tot significante tekortkomingen in de interne beheersing, waardoor er additionele werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd om het risico op een materiële fout in de jaarrekening tot een aanvaardbaar niveau te reduceren. Deze follow-up dient voor het einde van het jaar te zijn uitgevoerd waaronder eveneens de afwerking van de geconstateerde bevindingen.

Aandachtspunten voor de jaarrekening

Managementletter 2015
Gemeente Weert

Aandachtspunten voor de jaarrekening

Gewijzigde controleaanpak

Voor boekjaar 2015 hebben wij onze controleaanpak gewijzigd. Concreet houdt dit in dat wij kiezen voor een meer gegevensgerichte controleaanpak dan voorheen. Dit wordt ingegeven door onze bevindingen ten aanzien van de administratieve organisatie van de gemeente Weert rondom de verrichte interne controlewerkzaamheden en de aanscherping van de regelgeving voor accountants rondom het kunnen steunen op werkzaamheden van een zogenaamde Internal Audit Function (COS 610). De impact van de gewijzigde controle-aanpak en de hiervoor benodigde documentatie hebben wij een plaats gegeven in deze managementletter (zie de vorige hoofdstukken). Voor een soepel verloop van de jaarrekeningcontrole, willen wij hierbij het belang van een tijdige en complete aanlevering benadrukken.

PBCL-tool

Wij hebben tijdens de interim-controle met onze contactpersonen van de afdeling Financiën samengezeten en gekeken naar de PBCL-tool. Deze tool biedt u en ons de mogelijkheid de stukken voor de jaarrekeningcontrole digitaal met elkaar uit te wisselen op het moment dat het u uitkomt. Het balansdossier is daarmee volledig gedigitaliseerd en vanaf heden voor u te raadplegen in de tool. Daarmee is de separate lijst op te leveren stukken verleden tijd en zijn alle stukken vooraf reeds gedigitaliseerd.

Externe ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen

Drie decentralisaties in het sociale domein: btw

Met ingang van 1 januari 2015 heeft de gemeente er taken op het gebied van de jeugdzorg, de Wmo en de participatiewet bij gekregen. Dit betreft ondermeer de regievoering over alle vormen van jeugdhulp, de verantwoordelijkheid voor maatschappelijke ondersteuning van haar inwoners (met uitzondering van persoonlijke verzorging) en de verantwoordelijkheid voor de uitkeringsverstrekking en re-integratie van jonggehandicapten en voor het aanbieden van beschut werk voor wie geen regulier werk kan verrichten.

De invoering van de nieuwe regelgeving heeft onder meer geleid tot het uitvoeren van nieuwe activiteiten door de gemeente, het inkopen van nieuwe dienstverlening bij derden en het aangaan van nieuwe samenwerkingen. De gemeente is nieuwe contracten aangegaan en heeft haar financiële administratie moeten aanpassen. Daarbij heeft de gemeente ook een standpunt moeten innemen over de verwerking van de btw op de nieuwe activiteiten. Dit standpunt komt tot uitdrukking in de labeling, die tevens de basis vormt voor de vaststelling van het mengpercentage voor de gemeente.

Btw-beoordeling

De btw-beoordeling bestaat uit een tweeledige toets.

De eerste beoordeling die de gemeente moet maken betreft de vraag of de in te kopen prestaties überhaupt belast zijn met btw. De gemeente wordt namelijk met een btw-last geconfronteerd als de aanbieder ten onrechte btw in rekening brengt. Op dit moment is voorzien dat de meeste zorgactiviteiten op het gebied van jeugdzorg en Wmo zijn vrijgesteld. Bij het afnemen van prestaties via een samenwerking met andere gemeenten kunnen onder omstandigheden ook andere prestaties zijn vrijgesteld van btw.

De tweede beoordeling is of de in rekening gebrachte (of door een samenwerkingsverband doorgeschoven) btw compensabel is. Het Ministerie van Financiën heeft in 2014 aangegeven dat de btw in verband met de regierol tot btw-compensatie dient te leiden en (alleen) de uitvoering van met name jeugdzorg en Wmo door de gemeente zelf niet tot btw-compensatie leidt. Op grond van dit uitgangspunt zou de gemeente voor jeugdzorg en Wmo niet met een btw-last worden geconfronteerd zo lang zij niet zelf de zorg verleent, maar deze zorg elders inkoopt (bv. via een samenwerking).

Inmiddels zien wij echter dat de Belastingdienst een striktere lijn hanteert en in een aantal gevallen het standpunt inneemt dat de btw voor jeugdzorg en Wmo voor de gemeente niet (geheel) compensabel is. Voor wat betreft de Participatiewet dient in de praktijk al een splitsing te worden gemaakt van verrekenbare en niet-verrekenbare btw. Wij sluiten niet uit dat de (on)mogelijkheid tot btw-verrekening nog tot nieuwe fiscale procedures gaat leiden. In dit verband is het van belang dat de gemeente de afspraken met aanbieders nagaat en – al dan niet met ondersteuning van een fiscaal adviseur – inventariseert in hoeverre zij eventueel fiscaal nadeel kan voorkomen of beperken. Gelet op het grote financiële belang kan de gemeente ook overwegen om pro actief in overleg te treden met de Belastingdienst.

Een ander punt van aandacht is de administratieve verwerking van de samenwerking met andere gemeenten. In de praktijk komt het voor dat gemeenten in het kader van de samenwerking personeel detacheren aan een Gemeenschappelijke Regeling zonder daarover btw te voldoen. Ook zijn er gemeenten die buiten de Gemeenschappelijke Regeling om diensten zonder btw doorbelasten aan andere deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling. Afhankelijk van de omstandigheden loopt de gemeente daarmee het risico op een naheffing door de Belastingdienst. Als de gemeente in het kader van de samenwerking prestaties verricht of optreedt als penvoerder is het daarom van belang om te toetsen of de gemeente op dit punt een correcte btw-verwerking toepast.

Labeling en mengpercentage

De nieuwe taken op het gebied van de drie decentralisaties kunnen een belangrijke impact hebben op de labeling van de gemeente. Het verdient daarom aanbeveling om – mede gelet op het voorgaande – juist nu nog eens kritisch naar de btw-labeling te kijken. De gemeente voorkomt daarmee enerzijds dat zij het risico loopt dat zij te veel btw verrekent en voorkomt anderzijds dat zij mogelijkheden tot btw-verrekening onbenut laat. Aangezien de labeling ook de basis is voor het mengpercentage is het onze verwachting dat de gemeente ook het mengpercentage voor 2015 moet bijstellen.

De invoering van de vennootschaps-belastingplicht raakt ook de gemeente

1. Inleiding

Op 26 mei 2015 is het Wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen aangenomen door de Eerste Kamer. Over vennootschapsbelastingplicht binnen de (semi-) publieke sector wordt reeds jaren gesproken, maar is uiteindelijk onder druk van de Europese Commissie in stroomversnelling ingevoerd. De huidige vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven werd namelijk aangemerkt als ongeoorloofde staatssteun. De wet treedt per 1 januari 2016 in werking, dit betekent dat de eerste aangifte (pas) op 31 mei 2017 ingediend moet worden. De belastingplicht voor overheidsondernemingen komt dichtbij, de gewenste zekerheid is er echter nog niet op alle punten.

2. Hoofdlijnen Wet vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Onder de huidige regeling zijn overheidsondernemingen niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting, tenzij een in de wet genoemde activiteit wordt uitgeoefend. Door invoering van de Wet modernisering vpb-plicht voor overheidsondernemingen wordt deze systematiek omgedraaid. Een overheidslichaam is belastingplichtig *indien en voorzover* zij een onderneming drijft, tenzij er sprake is van een vrijstelling. De afbakening van de belastingplicht van publiekrechtelijke rechtspersonen wordt daarmee gelijk aan het systeem dat nu al geldt voor de 'gewone' stichtingen en verenigingen. Er is sprake van een (fiscale) ondernemingsactiviteit, als met een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid wordt deelgenomen aan het economisch verkeer, met het oogmerk om winst te behalen. Hiervan is eveneens sprake als er op fiscale grondslagen structurele overschotten worden behaald. Dit dient voor iedere afzonderlijke activiteit van de publiekrechtelijke entiteit te worden beoordeeld.

Voor B.V.'s, N.V.'s en coöperaties die volledig in handen zijn van een of meer publiekrechtelijke rechtspersonen gaan echter de 'gewone' regels van de Vpb gelden. Dat houdt in dat deze rechtspersonen integraal belastingplichtig worden, onafhankelijk van de vraag of er met de activiteiten een onderneming wordt gedreven.

Als uit de beoordeling blijkt dat er sprake is van een belastingplichtige activiteit, moet worden beoordeeld of een objectieve vrijstelling kan worden toegepast. Er zijn vrijstellingen opgenomen voor interne activiteiten, quasi-inbesteding, de samenwerkingsvrijstelling en een vrijstelling voor overheidstaken. Indien een overheidslichaam de wettelijke taak heeft om bepaalde activiteiten uit te voeren kunnen deze worden vrijgesteld, mits er met deze activiteiten niet in concurrentie wordt getreden. Na wijziging van het wetsvoorstel kunnen overheidstaken die op basis van een dienstverleningsovereenkomst aan een ander lichaam worden uitbesteed, eveneens worden vrijgesteld. Het is aan de belastingplichtige om aan te tonen dat een vrijstelling van toepassing is. Dit dient dus goed te worden onderbouwd en gedocumenteerd.

3. Aandachtspunten

Het grootste deel van de activiteiten van overheidslichamen wordt uitgevoerd in het kader van het maatschappelijk belang. Deze activiteiten zijn normaliter niet rendabel, en veelal structureel verlieslatend. Er is dan geen sprake van een ondernemingsactiviteit.

Er zijn echter enkele activiteiten die wel in de belastingplicht kunnen vallen, en daardoor extra aandacht vereisen. Het gaat om het parkeerbedrijf, het provinciaal grondbedrijf, dienstverlening in algemene zin aan burgers en bedrijven, exploitatie van theaters en musea, en onder omstandigheden ook de decentralisaties. Opvallend is dat de afvalinzameling niet belastingplichtig is, omdat dat wordt gezien als een dienst aan de gemeente zelf waarmee niet wordt deelgenomen aan het economisch verkeer. De afvalinzameling van bedrijfsafval is daarentegen wel een belastingplichtige ondernemingsactiviteit.

3.1 Inventarisatie

De inventarisatie van de genoemde activiteiten dient nauwkeurig gedaan te worden aan de hand van het inventarisatiemodel. Zowel de opbrengsten en (in-) directe kosten dienen in aanmerking te worden genomen bij de beoordeling van de belastingplicht. Ook subsidies dienen in beginsel tot de opbrengsten van een activiteit te worden gerekend. In het model wordt per activiteit aangegeven welke stappen worden genomen. Het kan dus als audit-trail dienen voor Vpb gerelateerde activiteiten.

3.2 Grondbedrijf

Uit het SVLO blijkt dat het provinciaal grondbedrijf één fiscale onderneming is. Dit betekent dat positieve grondexploitaties kunnen worden verrekend met negatieve grondexploitaties. Het SVLO heeft eveneens een QuickScan gepubliceerd, waarmee beoordeeld kan worden of het grondbedrijf een fiscaal winstoogmerk heeft per 1 januari 2016. Dit is van belang omdat er dan belastingplicht ontstaat, en daarmee de verplichting een openingsbalans op te stellen. De openingsbalanswaardering van het grondbedrijf heeft veel ter discussie gestaan.
De waarde van een grondexploitatie kan worden berekend op basis van de discounted cash flow, rekening houdend met de contante waarde van alle toekomstige kasstromen. Het fiscale resultaat van het grondbedrijf wordt eveneens beïnvloed door de toerekenbare rentekosten. Rentekosten zijn toerekenbaar aan een grondexploitatie indien er een causaal verband bestaat tussen financiering en project, in andere gevallen dient te worden aangesloten bij een financieringsverhouding die voor private ondernemingen gebruikelijk zou zijn.

De openingsbalanswaardering wordt verkregen aan de hand van de doorberekening van de grondexploitaties. Indien gedurende de exploitatie blijkt dat de resultaten afwijken van de begroting, heeft dit direct invloed op het belaste resultaat. De fiscale openingsbalans is dan immers al vastgesteld. Extra kosten of lagere grondopbrengsten leiden op deze manier tot een lager belastbaar resultaat.
De werkelijke belastinglast staat hierdoor niet van te voren vast.

3.3 Samenwerkingsverbanden

Lagere overheden kiezen vaak voor samenwerking omdat dit leidt tot meer efficiëntie. Er is een vrijstelling voor samenwerkingsverbanden opgenomen in de wet modernisering Vpb. De activiteiten die gemeenten verrichten in het kader van de Jeugdwet, Participatiewet, Wmo en schuldhulpverlening, worden veelal in samenwerking verricht. Dit kan onder meer in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.
Het samenwerkingsverband dient te worden beoordeeld op belastingplicht. Het is van belang dat subsidies in beginsel ook worden meegenomen in de berekening van het fiscale resultaat. Als in de subsidievoorwaarden wordt vastgelegd dat eventuele overschotten moeten worden terugbetaald, is er geen sprake van een winststreven. Afhankelijk van de vorm waarin samenwerking plaats vindt, kan er gebruik worden gemaakt van de samenwerkingsvrijstelling.

De gemeenschappelijke regeling zal in veel gevallen voldoen aan de samenwerkingsvrijstelling, dit is echter niet het geval als het enkel gaat om een kostendelingsovereenkomst. Het is van belang dat het gaat om reële samenwerking. Ook dienstverleningsovereenkomsten kwalificeren niet als samenwerking. De kostendekkende detachering van personeel aan bijvoorbeeld gemeenten kan daarom onder omstandigheden aangemerkt worden als belastingplichtige activiteit. Commerciële dienstverlening aan derden zal over het algemeen in de belaste sfeer vallen.

Externe ontwikkelingen

Werkkostenregeling

In het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2016, dat onderdeel uitmaakt van het pakket Belastingplan 2016, wordt een wijziging van de huidige wettekst van de werkkostenregeling voorgesteld. Door middel van deze wijziging wordt de wettekst volgens de memorie van toelichting bij dit wetsvoorstel in overeenstemming gebracht met de memorie van toelichting die is gepubliceerd bij invoering van de werkkostenregeling.

Om te voorkomen dat bijvoorbeeld incidentele bonussen worden aangewezen, wordt nu expliciet bepaald dat het aanwijzen van een aan werknemer verstrekte vergoedingen of verstrekkingen van een bepaalde omvang als eindheffingsbestanddeel gebruikelijk moet zijn (en - anders dan op grond van de huidige wettekst zou kunnen worden betoogd - niet de omvang van de vergoedingen of verstrekkingen als zodanig). Het gaat er dus om dat het gebruikelijk moet zijn dat een vergoeding of verstrekking van een dergelijke omvang wordt aangewezen als werkkosten, m.a.w. dat het gebruikelijk moet zijn dat deze onbelast aan een werknemer wordt gegeven doordat de werkgever de heffing hierover voor eigen rekening neemt.

Voor loonbestanddelen die zijn aangewezen als eindheffingsbestanddeel hoeft niet te worden aangetoond dat er tegenover de vergoeding daadwerkelijk gemaakte kosten staan (tenzij er sprake is van een gerichte vrijstelling). Als een vergoeding of verstrekking echter op zichzelf al ongebruikelijk is, zal het eveneens niet gebruikelijk zijn dat deze wordt aangewezen als eindheffingsbestanddeel. In de toelichting wordt daarnaast een aantal factoren genoemd die van belang kunnen zijn bij de beoordeling of een vergoeding of verstrekking gebruikelijk is:

- de aard en omvang van de vergoeding of verstrekking. Het aanwijzen van bijvoorbeeld een maandloon of vakantiegeld wordt volgens de toelichting niet gebruikelijk geacht;
- de hoogte van de vergoeding of waarde van een verstrekking. Het aanwijzen van bijvoorbeeld een hoge jubileumuitkering wordt volgens de toelichting niet gebruikelijk geacht;
- oogmerk van tariefarbitrage. Bij de beoordeling van de gebruikelijkheid wordt ook gekeken of er tariefarbitrage een oogmerk van de aanwijzing kan zijn: het aanwijzen van incidentele/omvangrijke beloningen, waarvan individuele brutering in een belastingheffing van meer dan 80% zou resulteren. Een bestendige gedragslijn, bijvoorbeeld doordat de werkgever de belastingheffing over de betreffende vergoeding of verstrekking in het verleden ook voor zijn rekening nam, kan de gebruikelijkheid dan versterken;
- vergelijking met andere werknemers. Wanneer ook bij andere werknemers (met dezelfde functie) bij de eigen werkgever of een andere werkgever in de sector tot dezelfde omvang vergoedingen en verstrekkingen worden aangewezen, kan sprake zijn van gebruikelijkheid.

De beoordeling van de gebruikelijkheid is steeds van meerdere factoren afhankelijk en daarom zeer feitelijk van aard. De hierboven opgenomen voorbeelden zijn afgeleid uit de parlementaire toelichting en zijn bedoeld om een beeld te geven van de toetsing en niet zozeer om een limitatieve opsomming te geven van de van belang zijnde criteria.

Externe ontwikkelingen

WGA Eigenrisico-dragerschap

De regels van de premiestelling en financiering van de uitkeringen aan gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA) worden in 2017 gewijzigd. Werkgevers kunnen mogelijk al vanaf 2016 de gevolgen hiervan ondervinden.

De voorgestelde wijzigingen hebben gevolgen voor werkgevers die na 1 juli 2015 van het eigenrisicodragerschap terugkeren naar een publieke verzekering bij het UWV, of van een publieke verzekering overstappen naar het eigenrisicodragerschap. In grote lijnen verandert het volgende:

1. Met ingang van 1 januari 2017 wordt de premie voor werkgevers die na een periode van eigenrisicodragerschap na 1 juli 2015 terugkeren naar het publieke bestel gebaseerd op alle historische toerekenbare WGA-lasten.

2. Voor terugkerende eigenrisicodragers wordt een onbedoeld voordeel in de huidige wet aangepast. Hierdoor zijn werkgevers, die na een periode van eigenrisicodragerschap, te allen tijde verplicht drie jaar verplicht verzekerd bij het UWV.

3. Het inlooprisico voor werkgevers die besluiten eigenrisicodrager te worden vervalt vanaf 1 januari 2017. Dit betekent dat het UWV verantwoordelijk blijft voor de op het moment van eigenrisicodragerschap reeds lopende WGA-uitkeringen en de aankomende uitkeringen van werknemers die op het moment van overstap naar het eigenrisicodragerschap ziek zijn.

4. Met ingang van 1 januari 2017 worden de WGA-flex (werknemers die geen dienstverband meer hebben tijdens ziekte) en WGA-vast samengevoegd. Uitsluitend voor deze gezamenlijke groep werknemers (vast en tijdelijk) kan een werkgever dan eigenrisicodrager worden.

Voor eigenrisicodragers waarvan de verzekeringspolis per 1 januari 2016 afloopt geldt dat een gedegen onderzoek naar de gevolgen van terugkeer naar het publieke bestel zinvol is. Financieel kan het voor veel werkgevers nog interessant zijn terug te keren naar UWV vanwege de minimale premie in 2016. Houd echter rekening met het volgende:

- Voer een analyse uit op de te verwachten kosten.
- Maak verschillende scenario's en houd daarbij rekening met de aanstaande wetsvoorstellen.
- Een keuze voor een publieke verzekering is voor minimaal 3 jaar.
- Bij een keuze voor het publieke bestel is het UWV verantwoordelijk voor de re-integratie en sanctionering van de (ex) werknemer. Een eigenrisicodragers heeft meer regie op het terugdringen en beperkt houden van verzuim.

Externe ontwikkelingen

Wetsvoorstel harmonisatie instrumenten bevordering arbeidsdeelname arbeidsbeperkten

Met de invoering van de Participatiewet en de Wet Banenafspraak en Quotum Arbeidsbeperkten wordt de verantwoordelijkheid voor de arbeidsparticipatie van mensen uit kwetsbare groepen verschoven naar werkgevers. Om werkgevers een extra (financiële) stimulans te geven mensen uit deze doelgroep aan te nemen worden vanaf 1 januari 2016 een aantal (tijdelijke) instrumenten ter beschikking gesteld.

Voor mensen die vanuit de Participatiedoelgroep worden geplaatst, staan werkgevers de volgende instrumenten beschikbaar:

- Een mobiliteitsbonus in de vorm van een premiekorting van € 2.000 per ter beschikking gestelde arbeidsplaats (op basis van een 36-urige werkweek, anders naar rato).
- Een uniforme no-riskpolis waarbij het UWV de loonkosten vergoed tot een maximaal dagloon (in 2015 is een tijdelijke no-riskpolis beschikbaar).
- Buiten het wetsvoorstel om kunnen werkgevers voor mensen uit de Participatiewet gebruik maken van een loonkostensubsidie van de gemeente en verschillende arbeidsmarkt regionale subsidies.

Naast bovengenoemde instrumenten zijn er nog andere (reeds bestaande) 'subsidiemogelijkheden' beschikbaar. Omdat de instrumenten voor de diverse doelgroepen werknemers die in dienst worden genomen of gehouden divers zijn, is het belangrijk om inzicht te hebben in het eventuele uitkeringsverleden van werknemers en maximale kennis van de huidige regels. Een regelmatige controle op het optimaal benutten van de regelingen is raadzaam.

Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties

De Tweede Kamer heeft op 2 juli 2015 ingestemd met het wetsvoorstel Deregulering beoordeling arbeidsrelaties (WDBA). Het wetsvoorstel ligt ter behandeling bij de Eerste Kamer. Als ook de Eerste Kamer akkoord gaat, verdwijnt de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) naar verwachting per 1 april 2016. Van 1 april 2016 tot 1 januari 2017 zal een implementatiefase worden ingevoerd, waarin opdrachtgevers de mogelijkheid hebben de interne organisatie af te stemmen op de WDBA. In deze periode zal de Belastingdienst niet handhavend optreden bij geconstateerde onjuistheden. Vanaf 1 januari 2017 dient de interne organisatie volledig te zijn ingericht op de WDBA. Het is goed om hierop voorbereid te zijn, aangezien het wetsvoorstel niet in overgangsrecht voorziet. Bestaande of nog af te sluiten contracten met een zelfstandige zonder personeel (zzp'er) die doorlopen tot na 1 april 2016, vallen daardoor direct onder de nieuwe wetgeving. Op twee manieren kan men zich op deze wetswijziging voorbereiden:

- Een overeenkomst sluiten met de zzp'er conform één van de modellen die op de website van de Belastingdienst zijn/worden gepubliceerd. De Belastingdienst heeft inmiddels al de nodige modelovereenkomsten gepubliceerd. Langzamerhand zullen er steeds meer modelovereenkomsten worden gepubliceerd.
- Een zelf opgestelde modelovereenkomst ter goedkeuring voorleggen aan de Belastingdienst (maatwerkovereenkomst). Gemiddeld zal het ongeveer zes weken duren om een goedkeuring te verkrijgen en deze geldt in beginsel voor de duur van vijf jaar. De goedkeuring kan echter tussentijds worden ingetrokken bij wijziging van de wet, jurisprudentie of beleid. Het voorleggen van een maatwerkovereenkomst heeft als voordeel dat deze passend is voor uw organisatie. Ook kan gebruik worden gemaakt van door de Belastingdienst gepubliceerde en beoordeelde maatwerkovereenkomsten, voor zover deze passend zijn voor uw organisatie. Ook van deze overeenkomsten zijn inmiddels de nodige gepubliceerd op de website van de Belastingdienst en zullen er nog meer volgen.

Het is essentieel dat in de praktijk volgens deze modelovereenkomsten wordt gewerkt. Alleen dan kan er van worden uitgegaan dat geen loonheffingen hoeven te worden ingehouden en/of te worden afgedragen. Dit volgt niet rechtstreeks uit de wet, maar uit het gegeven dat de belastingdienst de gebruikte overeenkomst heeft goedgekeurd.

Externe ontwikkelingen

Wet aanpak schijnconstructies

Onlangs is de Wet aanpak schijnconstructies (WAS) aangenomen door de Eerste Kamer. Hiermee is de invoering per 1 juli 2015 een feit geworden. Een aantal bepalingen uit de WAS zal overigens pas per 1 januari 2016 in werking treden.

De (hoofd)doelstelling van de WAS is dat een werknemer te allen tijde zijn of haar rechtens geldende loon moet ontvangen op basis van een cao, arbeidsovereenkomst of ten minste het wettelijk minimumloon. Bij misstanden (lees: niet ontvangen van het volledige loon) kan de werknemer naast de directe werkgever ook de gehele keten van opdrachtgevers van zijn werkgever aansprakelijk stellen. De WAS zal dus niet alleen gevolgen hebben voor een directe werkgever, maar ook voor alle opdrachtgevers in een keten! De WAS bestaat uit verschillende kernpunten. Het totaal van deze kernpunten moet leiden tot de doelstelling van de WAS. Na drie jaar zal de WAS worden geëvalueerd.

De kernpunten van de WAS zijn:

- wijzigingen Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag (WML) en Burgerlijk Wetboek (BW)*;
- openbaarmaking inspectiegegevens ("Naming & Shaming");
- ketenaansprakelijkheid voor loon;
- verbetering cao-naleving en –handhaving;
- uitbreiding informatie-uitwisseling;
- verbetering handhaafbaarheid Wet arbeid vreemdelingen (Wav).

* deze bepalingen gelden vooralsnog niet voor publiekrechtelijke aanstellingen/dienstbetrekkingen.

Het is van belang voor uw organisatie om maatregelen in het kader van de WAS te treffen om zo boetes, maar ook aansprakelijkheid te voorkomen dan wel te beperken.

Nadere toelichting ketenaansprakelijkheid voor het loon

Met de komst van de WAS is ook het onderscheid tussen de civielrechtelijke ketenaansprakelijkheid voor het (gehele) loon op grond van de WAS en de fiscale inleners- en ketenaansprakelijkheid, die we al langere tijd kennen, van belang. Dit in verband met de wijze waarop de vrijwaring voor die (fiscale) aansprakelijkheid is geregeld.

Externe ontwikkelingen

Op grond van de WAS bent u als opdrachtgever (hoofdelijk) aansprakelijk voor de uitbetaling van het loon aan ingehuurde werknemers (dit speelt bijvoorbeeld bij aanneming van werk zijn of bij inleensituaties). Het gaat hierbij om een civielrechtelijke aansprakelijkheid voor het gehele loon voor de bij u verrichte werkzaamheden door deze ingehuurde werknemers. De werknemer (al dan niet samen met de vakbonden) kan deze aansprakelijkheidstelling inroepen. De civielrechtelijke ketenaansprakelijkheid kent geen algehele vrijwaring. Dit betekent dat er geen 'afvinklijst' bestaat waaraan uw organisatie zich aan kan houden om gegarandeerd gevrijwaard te worden van aansprakelijkstelling.

Op basis van de fiscale keten- en inlenersaansprakelijkheid bent u als inlener dan wel eventueel als aannemer (lees: ook de eigenbouwer) hoofdelijk aansprakelijk voor de door de uitlener of onderaannemer afgedragen loonheffingen (ook btw – tenzij verlegd - bij de inlenersaansprakelijkheid). Bij de fiscale keten- en inlenersaansprakelijkheid gaat het dus niet om aansprakelijkstelling voor het civielrechtelijke loon, maar om aansprakelijkheid voor de niet afgedragen loonheffingen (en btw bij de inlenersaansprakelijkheid). Niet de werknemer maar de Belastingdienst kan deze aansprakelijkheidstelling inroepen. Deze fiscale aansprakelijkheidsstelling speelt dus naast de civielrechtelijke aansprakelijkheidstelling van de WAS.

In tegenstelling tot de civielrechtelijke ketenaansprakelijkheid voor het loon, geldt voor de fiscale keten- en inlenersaansprakelijkheid wel een algehele vrijwaring voor uw organisatie, mits voldaan aan alle voorwaarden gesteld in en op basis van de wet.